

Mahjas Weefis.

Mahjas Weefis ar peellikumeem maksā:

Ar peefubstīdānu eefšēmē:	Rīgā fanemot:	Ar peefubstīdānu ahrēmē:
Par gadu 3 rbl. — lap.	Par gadu 2 rbl. — lap.	Par gadu 3 rbl. 60 lap.
1/2 gadu 1 rbl. 60 lap.	1/2 gadu 1 rbl. — lap.	1/2 gadu 2 rbl. — lap.
1/4 gadu 1 rbl. — lap.	1/4 gadu — 60 lap.	1/4 gadu 1 rbl. — lap.

Politiks un literariks laikraksts.

47. gada gabjums.

Redakcija un eefpedīcija atrodas Rīgā,

Čerņa Plates tipo-litografijā, burtu leetumē un foto-litografijā pē Petera bānā.

Studijumi maksā:

10 lap. par weenas slejas smaltu rakstu rindīnu, preefšpuse 30 lap.

Apstelijs un Mahjas Weefi un studijumi fūrtami uš šahū abreht: Bz. экзпедитио редакціи Махья Веѳиса, r. Pura. (Mahj. Weefa ešpēd. Rīgā.)

Mahjas Weefis līnāhk weenreil nedējā, trešchednās. — Ar katru numuru līnāhk literariks peellikums un katru mehnef temkopības peellikums.

Rofozijumi manuſkriptu eefubrtājeem:

Manuſkriptu eefubrtājeem jāpārbauda rofozija un jāpārbauda, ka manuſkriptu eefubrtājeem ir honorāru pēpārbaudām. Honorāru tēmām arweem tādā gadā, ka manuſkriptu eefubrtājeem ir honorāru pēpārbaudām. Honorāru tēmām arweem tādā gadā, ka manuſkriptu eefubrtājeem ir honorāru pēpārbaudām.

№ 35.

Rīgā, 28. augustā.

1902.

Saturs: Laisnība uswar. II. — Bagasta streibocera (rakstīveschu) pahwehleschana. — Wubra, kaitatenu (radžu) un seegelu leetofchana Baltijā. — No eefšēmēs: a) Waldības sīnas. b) Baltijas notikumi. c) No jūtām kreewijas pufem. — No Rīgās. — No ahrēmēm. — Teefletu nobala. — Abtrupes (torgi). — Turgus sīnas. — Telegramas. — Daščadi raksti: Ugunswehmeju kalni (wulkanu). (Turpinājums.) — Sīhumi.

Literariskā Peellikumā: Pils pē Reinas. (Turpinājums.) — Deladenti-simboliski rakstīnešibā. — Dejeļs.

Par Winas Majestates

Keisareenes Aleksandras Fedorownas weselības stahwoļki

„Waldības Wehstnef” nodrukats seļofšs pašinojums:

„Daščus mehnefšs atpāt Winas Majestates Keisareenes Aleksandras Fedorownas weselības stahwoļki notifa pahrmains, kuras norahdija uš labām žeribam. Tagad, normalajai attīhstības gaitai pahrosotēes, labās žerības beidās nelaiķā, kas notifa beš tahdeem fahreģijumeem, pē normalās temperaturas un pulsa.”

Leibakšers, profesors Dm. Dtt.

Leibchirurgs Hirsch.

Peterhōjā, 20. augustā 1902. g.

Laisnība uswar.

No Dr. philos. B. Sātijā.

II.

Laisnība wifā tās pilnībā semes wifū nemahjo. Pēh, winas wehl jāzenšas un tai jātuwojas. Tā ari pilsehtas domneku wehleschanu leetā. Leelā dafa pilsehtas eedšiwotaju pawifam naw wehletaji un tomehr wīneem pilsehtas listens naw un newar buht weenalbšig. Wīnu, tā ari wīpabri wifās pilsehtas interesē, ka tīkai wīslabakee pilsehtas elementi, wīnefawtigakee goda wīhri, wīslabakee pilsehtas leetu pašinej un teizamakee fāmneefotaji, nekātotees uš tizību un tautību, nahktu pilsehtas domē un walde. Wīhri, tam pilsehtas wīspahrejas interesēs par wifū augstakās. Wīhri, kas nekātotees uš šakram, weenlīhš labi aīstahw wifū eedšiwotaju interesēs. Bet tā ka nu wīspahri nemot itweens

few pats wistuwalāis, wīspirmā lahtā mehds nemt wehrā pats sawu labumu, tad pilsehtas domē un walde pēh tainības wajadsetu wifū eedšiwotaju šakru aīstahwjeem un proporzionālā famehrā ar pē wīnām peederigo wehletaju daudsumu. Amatneeka u. t. t. interesēs peem. nereti faduršeek ar darba deneja, preišču pahretaja ar pahrdeneja, dšiwolka nomneeka ar mahjas fāmneeka u. t. t. Ja nu famehrigā staitā ar wehletajeem nenahš domē un walde wifū pilsehtas eedšiwotaju šakru aīstahwji, waj dašču pat pawifam ne, tad eewehrojot zilwēla dabu, pats par sewi faprotams, ka wifū šakru interesēs neīfš peenahzigi eewehrotas.

Pēh tagadejās wehleschanu lahtības nu īfšlehta leela dafa pilsehtu eedšiwotaju no wehleschanam, tā ka wehletaji tīkai mahju ihpashneeki un finamu gilbu tīgotaji un beš tam wehl ari īfnahš tā, ka ja lahdai partījai waj tautības tīkai druļtu wairak par puš no wīseem wehletajeem, tad tai eepēhjamā weenai paščaj eewehlet itin wifus domneekus un pretpartiju waj jitas tautības pawifam atstumi no pilsehtas pašwaldības leetam, kaut tam ari buhtu tīkai maļeet masal wehletaju. Tahdejadi ari nereti notizis, ka pilsehtu pašwaldības groščus fagrahšuschi sawās rotās taini ne labakee pilsehtu elementi. Zaur to zeefch daudfu pilsehtu labklahjiba un aīstawēta to uplāufschana. Tāpēh wīfš labakee freemu laikraksti īfšajūšchees par līhšfšinejās pilsehtu domneeku wehleschanas lahtības pahrosotēschanu un īhneeku u. t. t. peelāschanu pē wehleschanam. — Līhšfšinejai wehleschanu lahtībā ari jāpateļšas, ka latweešchi līhšfšim tīkai labi pawifam bija īfšlehti no pilsehtu domem un waldem, lai gan muhfu dšimtenes pilsehtu eewehletaju wairakums fahreģiweja no latweešcheem un tāpēh, tīhās tainības teem ari ne weenā ween pilsehtas domē un walde buhtu peenahrees taini pahreģiwees. Komehr lūhš latweešču mahju ihpashneeku un finamu gilbu tīgotaju staitis waj nu weens pats par sewi, waj uš īfšlīguma pamata neaīfšneeka puš no wifū wehletaju staita, tīkmehr tos, pateļzotees tagadejai wehleschanu lahtībā, bija eepēhjamā pawifam atstumi pē malas, kas ari notika, lai gan tas bija pret īfšlīgumochās tainības prinzību, kufsch praša preefsch šatra tā peenahzigo datu. Bet zilwēš jau lūhš nereti ir par daudf leelš egoišt. No sawās waras pilnības neweens labprahš negrib atdot jiteem. Itweens, tā ideālāis Spinofa wifā, rauga palikt sawā eekarotā, ehrtā šahwoļki. Tas wifš itin dabīfki. Bet tīk pat faprotami un dabīfki ari ir, ka jiti melde pēh sawām teefšbam, rauga eegubt sew pēh jūribīfšas un eīfštas tainības peenahzigo datu. Wīfš to pē tam war wehletees, ir tas, ka lai šči jīhna, tā

no weenas tā otras pufes notīktu kulturalis zilwēla žeenīgā weidā, gadījuma, ja weenigi uš īfšlīgumochās tainības pamata domajamā eepēhjamā pilnīgā weenoschanas nebuhtu panahšama. „Auglīhšdīgāis zilwēš”, faka leelāis Goethe, „lai palīhšdīgš ir un labš! Kenoguršlot lai dara derigo, tainfo, lai mums ir paraugs Wīnu nojaušto buhtu.” (Kaina tulkojumā.)

Pilsehtas domneeku wehleschanas wehl buhtu kumehr weenkahreščakās, ja pilsehtas buhtu tīkai weenas tautības eedšiwotaji, bet tee nu peeber pē daščadām tautībām. Un famehr ween wehl tautības fahds swars un famehr ween weena tauta uš otru wehl nofkatīsees tā uš to sew nelīhšdīgū, tamehr gauschi geubti panahšama meeriga kopdarbība un tainna weenoschanas, kura war notīkt tīkai uš īfšlīgumochās tainības pamateem. Bet tahdās reīfšs fīrds ar pahru geubti fahšanojami. Sīrds nereti peepēsch pahru klufet. Jī wīnas plūhš, kas tur fahreģiwees. Sīrds wīliti wada laiwīnu, famehr prahš — šuhrmanis zeefch klufu. Un tainču ari šahdās reīfšs pē labās grības buhtu panahšama tainna weenoschanas, ja deemschehl wehl arween newalditu daščadu aīfšpreedumu mehdsība, ja weena tauta otras neturetu par to semānu un pate sewi par to augstāku, labāku. Tas ir muhfu dšimtenes leelāis pošt. Tahdehl noš ar šcheem aīfšpreedumeem! Wīni ir tā gīfš, kas fagīfē muhfu Baltijas fahdšiwu un aīstawē muhfu dšimtenes laizigai un garīgai labklahjībai attīhstīsees wifā pilnībā. Wīfšas tautās ir labi un ļauni, apdahwīnati un neapdahwīnati. Neweenai naw eemeļa uš otru femat nofkatīsees! Wīfšas Baltijā ne, kur latweešchi un igauņi jau rahdijūšči, ka wīni gara spēhju un tiku wīfšas pilnības sīnā žeenigi hīlāfšas nofahreģiwees lairai jītai tautai, ari wāhju. Ja mums, latweešcheem, famehrā wehl nebuhtu tīk daudf auglī mahjitu, tad jāfaka, ka līhš ar muhfu tautas laizigās labklahjības uplāufschanu wairofees ari to staitis. Saw tagad daščs labš latwju wehlš gan tā mahšlneekš gan tā finatneekš greešč uš sewi wifū wehribu. Ka latweešchos apbrīhnojama dšina pēh augstakās īfšlīgībās, to nespehs leegt neweens. Un kas atteežas uš teem muhfu latwju tautas lozēkeem, kurei naw pahpēhjušči wehl peetīfš pē finību awoteem, tad jāfaka, ka jīk daščā laba ta krahstis pušf wīfšlāidrafā selta fīrds.

„Doch höher das Herz im Busen schlug

Dem Bauer, welcher den Mittel trug.”

(Bürger.)

Un fīrds flāidriba un gara spēhjas jau ari weenīgās zilwēla wehrtības noteļzejas. Tāpēh ne latweetis ne ari igauņis

Daščadi raksti.

Ugunswehmeju kalni (wulkanu).

No Dr. philos. B. Sātijā.

(Turpinājums.)

Ugunswehmeju kalnu un to darbības žehloni. Neļas, nekad un nefur naw bijis un naw beš peeteefofcha žehlona. Tā ari ugunswehmeju kalnu darbībāi fawī ihpatneji žehloni. Kā wīspahri muhfu laiku finatne rauga atrahš un īpēhtit itweenas leetas žehlonus tā ari ugunswehmeju kalnu rafčanās un to darbības. Bet gala wahrdū tā gandrīfš wīfšs jītās, tā ari ščini leetā wehl naw teļfufe. Ugunswehmeju kalnu darbības žehlonu wīspahrejas īpēhtīschanas sīnā finatnei wehl daudf kas jādara. Par ugunswehmeju kalnu wīhru aprindās wehl ščo baltu deenu walda daščadās domas, wīfšas pilnīgā weenprahbība naw panahša un tahda laīkam gan ari nekad neīfšs līhšči fahneegta. Pēhneefceem tad ari wajadsetu buht gārā līhšfšgeem deeweem jeb geologijai tahdai finatnei, tā matemātīfā, tahda nu tā naw. Itweena finatneka ušfati par wulkanēem wairak waj masal fatarā ar tā ušfateem par muhfu semes jehšchanos un wīnas eefšēent. Ušfati par semes rafčanās un semes eefšēentī dab wīrseenu ušfateem par ugunswehmeju kalnu darbību. Wīspahri ščimbrihščam war īfšfchit trīhš daščadās ugunswehmeju kalnu darbības īfšfchdroščanas teorijas jeb weidus: 1) plutonīfā (uguns), 2) mehānīfā un 3) kīmīfā. Šchās nu buhtu tās trīhš atleļgās, ar kuru palīhšdību finatne rauga atleļgē to tumščkrahfaino fahstīti, kas wehl glabā ugunswehmeju kalnu darbības nofšepumaino žehloni waj žehlonus. Wan jīk daščs labš eedomīgš „finatneekš” jau domajās atrahšis un glabojam to īhšo burwija atleļgū un tāpēh weenlahrešči un lepi pašā: tee un tee ir tee īhšee žehloni, no tahda fahšuma waj uguns semes eefšēentī ari newarot wairš runat, tee ešot tūfšči neefi, par kureem geologs wairš tīk nīzigi parahstot plēzus. Kanta-Laplaša kosmogonija jeb pašaules īfšelčanās teorija tahdeem wairš tīk murgī. Uguns tā wīfšānu darbības žehlonis ešot tīkai ruhpnēzības fahfaku, ogū flāhneem bagatos apgabalos, teel ironīfki peefšmetš. Wīfš ugunswehmeju kalnu darbības žehlonis ešot tīkai semes wīrshahrtas fahrumboščanās, zaur to ronotees semē leeli tūfšchumi, kuros

wīrsejam lahtam eewehrotot īfšelotees fahšums, kas atmenus pahwehreščot ugunīgā mīhšlweidējā weelā, kurei peejauzotees wehl eplahdusčakās uhdens. Wīfš tas nu pa jau eefošam plaīfam un „gangeem”, kas radušchees semes wīrshahrtai fahrumbojotees, plūhšot ar leelu sparū īfš semes laukā. Šchādš apmechram ir dašču ščurnalīfšu nekāidri īfšelitu ušfatu kodols, kas tā rahdīt rahda, ka tahdu un wehl ar tahdu tīk leelu „patofu” īfšajitu domu īfšelējs nemaj naw finajis to tas dara. Preefšmetš, par kuru rakstīs, tam eģiptešču hīroglīfī Sinatne nerunā augstprahbtīgu, bet pašemīgu, weenlahrešču un apdomīgu walodu. Wīna ari par apstahleem semes eefšēentē īfšakās apdomīgi. Kanta-Laplaša kosmogonija finatne weenmehr wehl ir leela pateļšība, uš kuras teel dibīnatas daudf jitas pateļšības. Ja Kanta-Laplaša kosmogonija pateļšību tīfufe fahgahra tā fahfču mahjīna, tad līhš ar to ari dabās finatnes buhtu fohi daudf kas līhšči fahgahrees. Bet šči teorija sawos pamatos wehl ir nefahšlōbīta un nopeetī finatnu wīhri, tā astronomi tā geologi un geogrāfi ir šchis teorijas aīstahwji, jo wīna wehl weenmehr tā tā neweena jīta apgahfimo un īfšlāidros pulka, jītadi nefaprotamu un neīfšlōdījamu jautājeenu un leetu. Tāpēh tad ari taini eewehrojamatee geologi un geogrāfi weenmehr atfīnūšči un aīfšit Kanta-Laplaša kosmogoniju, wīfšas tās pamatu pilnīgu pareīfību.

Ka semes eefšēentē, pašā žentrā, walda breefmiģs fahšums, par to leelāā nopeetīnāā finatnu wīhru dafa ščimbrihščom tā puslīhšdī weenīs prahbtis. Bet tā pašā semes eefšēentē īhšt īfšfatas, waj tur gaseš, kuras aī leela fahšuma wairš nekahds speedeens nespeh ne padarīt šchīdras, teļofchās tā uddeni, ne ari fahspeest par zeetu kermenī jeb waj tur semes eefšēentē wīfš fahspeest žeets tā dīmants jeb waj ugunīgi šchīdras weelas, šchāi sīnā finatne wehl walda domu fahpība. — Eewehrojamatees geogrāfš profesors Dr. Siegismunds Gūnters, kufsch taini ščiniš leetas ušfateem par leelu autoritāti un fahfahstījis teļjamu grahamatu „Vehrbuch der Geophysik”, peemechram domā, ka pašā semes wīdī, ap pašču semes wīdus punktu wīspahart atrodotees „pahretrīfšā” šahwoļki, kahda gahem pilbīta „bumba”, kur waldo tīk leelš fahšums, ka speedeens, fahds tur ešot, nebuht nepahspehjet wairš gaseš fahspeest par zeetu masu waj pahwehrti par šchīdrumu. Pēh Siegismunda Gūntera, kufsch pilnīgi peekrīt Kanta-Laplaša kosmogonijas pamateem, semes žeetā wīrshahrtā — fahšumam semes dšimūmos peenemotees — semes

wīdus punktam tuwojotees pamāsam arween topot mīhšfaka, topot finamā dšimūmā mīhšlweidējā, tad pamāsam topot šchīdrā, līhšdī beidšot pats semes wīdēens wīfš peepildīts gaseem. — Līhšdīgi tā Siegismunds Gūnters domā pulks jītu pehtneeku, tā geogrāfu tā geologu un astronomu. Dr. Eberhardis Graafs, peem. peekrīdams pilnīgi Kanta-Laplaša kosmogonijai, faka, ka tā gan ešot tīkai hīpoteze, bet wīna topot par wīleelako warbuhtību, tā ka leela dafa daščadu parahdību ar to pilnīgi fahšānot un jītadi tīkai tā nemaj nefot īfšlāidrojami, tā weenigi ar šchis kosmogonijas palīhšdību. Pēh šchis kosmogonijas planeti un faule, muhfu faules fīstēmā bijis kas topejs, peepildīja tā „pīrmatnes miglās” hīahli un gaseš waj muhfu prahteem neapwērami pašchās telpās. Ščini masā radās „dšiwība”. Notīfa weetam fahbeefschana. Weelas peewīfšās. Notīfa atdālīschanās. Wīnēti weens pēh otra atdālīschās no galwenās mafas — faules un pēh finameem līfumeem greeščas ap sawu aīf un ap galweno īwajgīni — fauli. Ari muhfu seme tā dšīna no faules. Wīna pēh šchis Kanta-Laplaša kosmogonijas pēh tās atdālīschanās no faules tā ugunīga bumba bešgalīgāš pašaules telpās līdoja ap fauli un greeščas ap sawu aīf. Pamāsam semes wīršpufe atdšīfa un tā radās žeetā semes garofa, kura tā wīfa jītronu, tā wīna eewehra sewi ugunīgu bumbu. Nereti žeetā wīrshahrtā nespehja eetilpt un faturet ugunīgo bumbu. Semes garofa bešči pahtruhša, eefšīgā uguns jūhē waj tīka tā pušlīs upuščū uš augšču. Semes ugunīgajam kodolam arween wairak atdeestot un līhš ar to ari fahaujotees semes wīrshahrtā fahrumbojas un tā īfšelās kalni. Radās gahšs un uhdens. Uhdens peepildīja eelejas. Radās jūhēas un upes. — Seme bija wehl neīfšfahita un tūfšā. Radofchās spēhš, tad seme jau bija tīfšāhu atdšīfufe, ka wāweja želtees un dšiwot dšīhwa radība, radīja, kad tas laīks bija peenahzīs un peepildījees, wīfū, kas aug, dšīwio, tūfšas, leen, lido, flāigā.

Semes eefšēentē wehl naw atdšīfufe, wīnā wehl pīrmatnes „faules uguns”. — Šchādš galwenos wīfšēnos Kanta-Laplaša, Humboldta, Žōprīga, Siegismunda Gūntera un leelāā uš eewehrojamatees pēhtneeku dafas domas par muhfu semes dšīfchānu un attīhstīschanos.

Tā tā semes eefšēentē walda breefmiģs fahšums, tahdš fahšums, ka nūms to pat pawifam geubti eedomatees. Pēh dašču pehtneeku, peem. tā Žōprīga desmīteem un pat fīnt-tūfšlōfšcheem grādu leelš.

nemur buht dibinats eemelis, kapeh, Baltijas daschadas tautibas newaretu zita zitu atsiht un pilnigi usstatit par femis libdfigu. Schis pateefbas sables warbuht gan wehl zil dascham labam til ruhstas la wehrmeles, bet tur nekas nelibdi, muhsu dsimtenes meera un lablabjibas labad winas jamahjas dsert un buhs jadser wiseem, kas wehl domatu zitadi.

Tahlat: tahdam libdfigam, weenai otras zeenigam tautam ari wisam lai ir dafa pee sawas dsimtenes listena isfchirshanae! Iffchirshoschaj taisnibai lai wisas leetas pee- kribt isfchirshojas loma, kur ween robeschjas jau nebuhtu wiljis listuma nofajijums. No scha stahwolka, us kusa weenigi war un drihstetu notikt daschado tautibu kopdarbiba ne pawisam wairs weena waj otra tautiba nedrihstetu teikt, la tai dome un waldē wairakums jau pats par femi peenablas.

Newaretu pawisam buht runa no ta, lo weena waj otra tauta wehletos, bet tilai nota, zil tai peh zitaifnibas un listuma peenablas — U jurihka pamata wisas balss weenlibdfigas. Gan augsti igliltota ideala goda wibra, pawisam jau nerunajot no ideala genija balss, u etifas taisnibas swareem swerhta, swerhtu nefalibdsinomi daubf wairak neta schurka waj idiota balss, bet tahdu absolutu taisnibas swaru femes wirsu naw un mums zilwetu behrneem ari naw eespehjams wilft pilnigi drofchas robeschjas starp weena un otra gara spehjam un goda prahtu. Otra domu kombinajijas wina smadsenes mums naw eespehjams eesfatitees, tapat la otra firdi. Iff dibinotees us dascheem fakteem un ahrejām sijnem mehs par to waram daubf waj spreest. Bet ne nefchaubigi drofchi. Falti nu norahda, la wisas tautas ir apdahwinati un neapdahwinati, godigi un negodigi. Ne frantschi, ne wahzi, ne angli, ne ari lahda neubti zita tauta naw absolutu inteligenti. Tapeh, kur wairak tautibas lojekku balss buhtu sweramas, tas wis- pahri jaatfihst par weenada labuma, weenada swara balfam. Neweenai tautibai naw teefta fazit: manas balss swarigatas. Tapeh atteezotees us pilsehtas domneeku wehleschanam isfchirshoscha taisniba prafa: proporzionala samehra ar daschadu tautibu wehletaju skaitu jabuht ari to domneeku un waldes lojekku skaitu. Kurai tautibai wehletaju pahrsware, pee tas ari wajadsetu peederet pilsehtas galwai, isnemot til tos ahrfahrtjesos gabijums, ja buhtu radees kahds tahds wihrs, kuseh la gara ta firdskaidribas fira par wiseem jiteem til leela mehra pazetos, la wisas pilsehtas labums prahtu wehlet katra fira til to, nefkatotees, pee kahdas tijibas un tauribas tas ari nepe- deret. Iffat us schahdeem isfchirshoschaj taisnibas pamateem ari latweeschi war un drihstetu ar zittateescheem isfihgt un eet rotu rotā, zil toti wehlejamas weenofchans un meeriga kopdarbiba ari paschas par femi neubtu. Un ja fur latwee- schu partijas pee lighschanas weena ar otu it la fozentuschas nolaischana, pahri par tam pateefi peenahfchoschos dafu, tur tam labaf wajadscha eet kopā, meerigi isfinat sawu spehku, resp. pateefo wehletaju skaitu un tad waj nu libgt us isfchirshoschaj taisnibas pamata, waj nelihgt nemaf.

Pagasta sctrihweru (rakstwehshu) pah- wehleschana.

Schoruden pagasteem wispahreja amata wihru pahwehles- schana. Dfid schur tur pagastos pazelamees balss ari par pagasta sctrihweru pahwehleschana. Kahda pee tam eewehro- jama fahrtiba, kahdi schai fira katra pagasta femifchli ap- lahkti un waj pahwehleschana ari teeschan wajadscha un waldiba to ari prafa — fira tilai reti pagastu lojekti, ja tee newalda kahdu pagasta amatu un naw ar jiteem amata be- dreem par to pahrunajuschu. Tadeh ari beeschi ween dabu dsirbet schai leeta pilnigi aplamas domas un ne weenu ween schi waj ta sctrihwera naidneeku preejina „jauka“ jeciba, iszelt eedomato pretineeku is fegleem un palaisi, lai tel fahjam,

„Ka femes eelscheene ir toti karsta, smaga un padota finameem speedeem, tas deemschehl ari ir tas weenigais, lo mehhs pilnigi drofchi par to finam.“ ta isfatas pahfshamais pehtneeks, profefors Dr. Edwards Bruckners.“ Bet la ihsti isfatas femes eelscheene, jentra ap widus punktu, tas wehl tumfcha mihla, furu gan pehtneeki us daschadu laitu, noweh- rojumu un prahta fchidjeenu pamata raudfijuschu un wehl ariween rauga atminet, bet pilniga fchidriba par to wehl naw panahsta. Par scho leetu ir ta fahot libdfig schim isfajitas tilai wairak waj masaf dibinatas domas, no furam wehl newe- enas newar atsiht par pilnigi pcrabbitu un us wiseem laiteem ne- apgahschamu. Kahda domu daschadiba wehl walda schini leeta, rehjam no ta, la kamehr Ritter, Zoprih, Bendē, Siegmunds Gunters u. d. j. us jaweem un zitu pehtijumeem un nowehrojumeem dibinadamees atsiht, la femes eelscheene pildita gajem.“ tamehr attal pulks zitu pehtneeku, la peem. C. H. Darwins, Wiljams, Thomfons (lords Kelwins) u. d. j. doma, la femes eelscheene, par spihri wisam tureenes leelajam karfumam, fapseefta jecta.“ — Bet fahlot no pat Defarta un Leibniza laiteem ir leels pulks ari to pehtneeku, furi isfajiju- sches un wehl ariween isfatas, la femes eelscheene pahabw no ugunigam, schidram weelam. Schos usstataus raudfija atsiht un finisti nobidinat tahdi til leeli un flaweni peht- neeki, la leelais frantschu astronomf Laplafs, Furnje un Korbjē. Wini pee tam starp zitu dibinajās us to faktu, la no uguniwehmeju kalneem ispluhst isfufuschu atmini, lawa,

*) Ed. Bruckner wadru pa wahrdam fafa fah: „Das das Erdinnere sehr heiss und sehr schwer ist und unter einem gewissen Druck steht, ist nun leider aber auch das Einzige, was wir sicher darüber wissen.“ (Stat. Ed. Bruckner, „Die feste Erde und ihre Formen“, Ein Atlas der allgemeinen Geologie und der Morphologie der Erdoberfläche. Prag, Wien, Leipzig. 1897, g. 98. I. p.)
**) „In neuerer Zeit ist durch die Untersuchungen von A. Ritter, dem H. Böhric, Bend und S. Günther angeschlossen, auch die Lehre von einem gasförmigen Erdinnern zur Geltung gekommen.“ (Stat. Ed. Bruckner, „Die feste Erde und ihre Formen“ u. t. t. 1897, g. 100. I. p.)
***) „Weit verbreitet ist die Anschauung, das die Erde auch in ihrem Innern sehr hei und unter ungeheuren Temperaturen, die dort herrschen. C. H. Darwin und W. Thomson (jetzt Lord Kelvin) sind die Vertreter dieser Hypothese.“ (Stat. Ed. Bruckner, „Die feste Erde und ihre Formen“ u. t. t. 1897, g. 98. I. p.)

famehr zits, „zeenigaks“, lai emem scha weetu. Ir ari wehl pagasti, fur pat muischu ihpafschneeli gaida us sctrihwera pah- wehleschana un domā, la buhtu kotti teizami, ja fche wehl buhtu spehla wihu agrata wara un sctrihwers buhtu speests lozit muguru „leelunga“ preefcha. Bet reis nu tas leetas nehmuschās zitadu gaitu un atleek tilai tural eepafihstees ar pahstahwofchem listumeem un tos apfinigi ispidit. To eeweh- rojot neweens nemafitos otra leetas un teefbas un lahda neubt pahschlabuma, waj personiga eemefla dehl nemehginatu fflaufi fcheem pagastu darbineechem wihu malfes tumofu, las teem jau ta la ta deefgan ruhfti pelnams. Par fcheem dar- bineechem runajot pahrlaidifam flatu no wihu pirmajeem libdfig tagadejeem laiteem.

Dsimtuhshchana atzetot femneeku pahrwaldiba un wihu wispahreja wajadschu apgahdiba palifa muischneelu rotas. No femneekem pascheem tifa isfraudfii tilai pagasta teefneschi, fureem bija kotti aprobeschots darba laufs, ta la sctrihwera amats pee pagasta teefas netifa nemaf zaur listumu noteifts. Lai gan pagasta teefam bija jafin ari par pagasta faimneezibu, tomehr wifa isdarifschana un atbildiba bija uslitta muischu ihpafschneeleem. Tadeh ari Widsemes pirmajos femneeku li- tumos no 1819. g. 112. § noteifts, la pagastam tilai tad jagahda, la sctrihwers teel peenemts, ja no teefnescheem pas- cheem neweens neprot rakfitt un rehkinat. Kas ihsti lai scho sctrihweri peenem un us lahdu laifu, naw schai listumā teifts, bet peh wisas pagastu pahrwaldibas fahrtibas nopro- tams, la tas darams muischās ihpafschneelam. Ta tad fah- lumā pagasta teefu sctrihweri ir bijuschu ihsti muischās kalpi, no muischneela isfraudfii un usureti, furu deeneta jeb amata laifa igums atkarajas no ta, zil liti kalps bija lungam pa prahtam. Schee sctrihweri nemaf ari nebija tilai preefch pag- astu teefu darbeem, las wineem, pa laifam, bija weenigi dlatas nodarhofchanas, bet teem bija saws fahrtjais usde- wums muischā. Par pagasta teefu darbeem atlibdibu, pro- tams, malfaja pagasti un ne domat nedomaja, la pagastam buhtu teefiba sctrihweri pahwehlet, ja „leelstungs“ to neatlaida.

Turpmalos Widsemes femneeku listumos no 1849. g. jau fchidrafi noteikumi par sctrihwereem, bet ari te wehl naw teifts, la sctrihwers nepezeefcham wajadsfig, la amata wihrs. Scho listumu 384. § fflan: „Walffs-teefas-sctrihweri, fur tee wajja- dfigi, par walffs mafku teel tureeti; walffs us tahdu darbu war israudfitees, furu wihna pati gridd, bet muischās-waldif- schana par to wajjaga finnah, un sctrihweram no muischās wajjaga apfiprinatam buht.“ Ari te naw noteikuma, us zil ilgu laifu sctrihwers isragams un la tas peh finama laifa pahwehlems, tapat la pagasta teefneschi. Ta tad faprotams, la tas teel peenemts us nefinama laifa, famehr tas schai amata derigs un wajadsfig.

Treschajos Widsemes femneeku listumos no 1860. g. 342. § atrodam tos paschus noteikamus par sctrihwereem un wehl daschus papildinajums, is fureem redsams, la par sctri- hwera pahwehleschana newar buht ne runa. Te teifts, la pagasta teefa gan war arhdobinat sctrihweri „us lahdu laifu no amata darbeem“, bet wisam to atlasti newar. Waliga atlaifschana, fura, la newerams, waretu notit tilai tad, ja pagastam sctrihwera wairs newajadschu, weenigi ar wifa pagasta finu. Ta tad schis listums jo zeeschi fahsta pagastus ar wihu sctrihwereem un ari tajā naw teifts, la sctrihwers peenemams tilai us finama laifa, peh fura buhtu pahwehlems.

Tahdi pagasta teefu sctrihweri pahstahweja libdfig famehr tifa eewefta pagastu pahrwaldiba peh 19. februari 1866. g. Widschafli apfiprinata listuma. Ar pagastu pahrwaldibu nu bija nepezeefchami wajadsfigi pagastu sctrihweri, la gal- wenee darbineeli pahrwaldibas leetas un zaur scha listuma 26. § tifa noteifts, la pagastu weetneeku pulkeem ir, waj nu jaewehel, waj japeenem peh lighuma, pagasta sctrihweri, fureem jawed wif rakfitt pagastu leetas. Pee tam schai pat listuma paragrafa noteifts, la leelos pagastos war pagasta teefas, ar peenahjigu atfauju, peenemt fem femifschas teefas sctrihwers. Ta tad warea buht dimas sctrihwera fahrtas: pagastu sctri- hweri, fureem, waj nu pagasta waldes un teefas darbi wif,

kuras fahstahws, pat weenus no otras toti attahlas weetas is- pluhdufchās, weenads.“)

Mufu femes wehl karsta eelscheene peh Wolfa Schmidta aprehkina isfharo aufstajās pasaules telpās isf weena fwadrat- fantimetra leela gabalina 0,1 mafs (grama) kaloriju listuma deentā (ta tad wifa seme deentā isfharotu 5x10¹⁴ leelas kalo- rijas listuma).

Ar usstataem par femes wifschanos un par femes eelscheeni, la jau minees, wairak waj masaf faharā ari irweena usfatti par uguniwehmeju kalnu darbibas fchlokeem. Kahdas wispahri atfihitas un par pilnigi pareifu peenemamas teorijas, furai wairs nelo newaretu ne grofft, ne pat papildinat, wehl schimbrifscham naw.“) Apfistatim tadeh beigas ihsumā jau mineetas trihs galwenas wulfanifma isfchidroschanas teorijas.

(Turpmal beigas.)

S i h k u n i.

Interesantus nowehrojums atlahsta us mafa- jam Antitu falam fchititais amerikanu finatnu wihrs profefors Ruffels. Retahju no wulfana Sufidra, kura iswehrijumi no- darija ne mafaju postu, la Mon-Pele Martinika, tel pafschā eeleja Wallibu upe. Schai upei twobodamees Ruffels eerau- dhija sawadu flatu. Ifflitas it la wifa eeleja wabritos. Wairak weetas mututoja spehzigas twaifu fahwas isf femes un fchahwas daschlahret wairak flantu pehdu augstumā. Reh- lonis bija tas, la eeleja bija aplahata ar wehlofchi karfu lawu, kura upei atftrufstojā jeku. Uhdens publejās fchlehrschtus pahrspeht, bet usgruhdamees ugunigam mafam, fahfa wah-

*) „Groß ist seit Descart und Leibnitz die Zahl der Forscher, die für ein flüssiges Erdinnere eingetreten sind. Laplace, Fourier und Goebler entwickelten diese Ansicht wissenschaftlich. Sie stützten sich auf die Thatsache, dass den Vulkanen geschmolzene Steine entquellen, die an weit von einander gelegenen Stellen der Erdoberfläche gleiche Zusammensetzung besitzen. Auch die gewaltigen Senkungen und Einbrüche, die uns die Erd- gebirge lehren, werden als Beweise eines nachgiebigen, also nicht starren Erdinnere gedeutet.“ (Stat. Ed. Bruckner, „Die feste Erde und ihre Formen“ u. t. t. 1897, g. 99. u. 100. I. p.)
**) „Eine amerikanische, einflussreiche Theorie des Vulkanismus giebt es nicht und kann es bei dem derzeitigen Stande unseres aus der Er- fahrung geschöpften Wissens noch nicht geben.“ (Stat. Siegmund Gunt- her, „Physische Geographie. II. Aufl. Leipzig, 1899.)

waj ari pagasta waldes darbi weeri darami un pagastu teefu sctrihweri, fureem weenigi teefas darbi darami. Ar pahrwaldibas eewefchana pagastu weetneeku pulkeem tuhlin peh amata usnemfchanas bija japeenem pagastu sctrihweri un fahlot ar 1867. gadu tee wifos pagastos tifa peenemti.

Ta la pirmo pagastu pahrwaldibas gadu sctrihwera darbi daudsumam, tad ari femifschu teefas sctrihwera tolait newajad- seja, bet gan daudfreis weens pats pagasta sctrihwers usnemās amatu wairakos pagastos. Randidatu us sctrihwera amatu isf sawa pagasta lojekteem, furus weetneeku pulki waretu wehlet schai amata, tolait wehl nebija, tadeh wif sctrihweri tifa weenigi nolihgti. Un schi fahrtiba ta eeweesas, la pagasti wehlat nemaf wairs neewehroja, la pahrwaldibas listumu no 1866. g. 26. § ir mineta wehleschana un nolighschana, kura sawadi faprotama (сходъ выборныхъ избираетъ, или назначаетъ по найму волостного писаря), bet atfina parasto nolighschanu par weenigi sctrihwera wehleschanas jeku. Schimbrifscham pat nefinu neweena pagasta, fur sctrihwers buhtu wehlets us wehlama amata wihra teefbam, fahot gan to waretu darit, bet wif sctrihweri ir weenigi no weetneeku pulka nolihgti.

Jaur wehleschanas un lighschanas neiffchirschanu tad ari radas ne wifai teizamā daschadiba pagastu sctrihwera pah- wehleschanas leeta, fura pahstahw libdfig pat pehdejam laifam. Schimbrifscham weenā aprinki ir tahda, otra zitada fahrtiba un pat weenā komifara eezirfni daschi pagasti rihfhojas sawadi, la ziti. Ta daschos pagastos pahwehl sctrihwers lateus trihs gabus reije ar jiteem amata wihreem un jitos — il peh trim gadeem, rehkinot no sctrihwera eestahschanas amata. Bet ir daschi pagasti un pat wefeli komifaru eezirfni, fur no pah- wehleschanas naw ne runa. Tomehr wisleelata pretejiba gan laifam bija nemot kurfemes un Widsemes gubernas, fur katra sawada sctrihwera wehleschanas fahrtiba, fahot gan pagastu pahrwaldibas listumi abam gubernam weeni un tee pagasti.

Kurfeme, zil warea spreest no laifkafstu finojumeem, sctrihwera pahwehleschana bij iswehrtufes par ihstu „torgu“, kura afahrtjās lateus 3 gabus. Te neweens sctrihwers newarea buht drofchs, la peh nodfihwoteem 3 gadeem netifs atstumts, lai dotu weetu zitam, las azumirli weetneeku pul- kam pahfshamats. Tadeh gubernas femneeku leetu pahwalde, eewehrojufe scho neubshchana, un turotees zeeschi pee listuma, isfchidroja pagasteem, la reis nolighsch pagasta sctrihwers naw ne peh kahdeem finomeem terminem pahwehlems. Us lahda pagasta fuhdibu ari waldofchais jenais afstis scho rihfhojumu par pareifu, la tas neilgi atpafat bija laifkafstos finots. Ta la senata nolehmmu peemehrojami neween isfpreestai leetai, bet ari jitam tai libdfigam, un ta la kurfemei, Widsemei un Zganijai weeni un tee paschi pahrwaldibas listumi, furus noteikta ari pagasta sctrihwera peenemfchana, tad schis noleh- mums spehla preefch wifam Baltijas gubernam un ar to nowehrtā ehromotā daschadiba pee pagasta sctrihwera pah- wehleschanas.

Widseme ir daschi aprink, fur sctrihwera pahwehleschana tifa tilpat fchigniti peekopta, la kurfeme, ua tur ari isgad daschs labs poschas us scho darbu, bet — neki ween buht. Ra dsirdams, tad ari Widsemes gubernas femneeku leetu pah- walde jau dewufe wiseem komfateem atfchidrijums, isfchidrot pagasteem, la pagastu sctrihweri naw pahwehlami un war tift atjelti no amata weenigi zaur wina preefchneezibu, ja tee isfahditos par nederigeem sawa amata. Tadeh pagastu weet- neeku pulka lojekti jels tilai weitigu nemeeru ar sctrihweri, wehledamees to pahwehlet un daritu labaf, ja par pahweh- leschana nemaf nerunatu. Ja jau kahds sctrihwers teefcham nederigs sawam amatom, tad pagasta lojekti, usrahbidami preefchneeziba wina wainas, wares no ta listumigā jeta fchut wala un weetneeku pulks wares isfraudfitt scha weeta derigalu personu.

Bet neween weetneeku pulki, daudfreis ari pagastu teefas, zee neweru pret sctrihweri un rauga to atstumt, pee kam ne- we, lo weens pee, to otris leela, un atrabi. Te jaaisrahda,

ritees un pahwehrtās twaifos. Twaifi attifhijas faprotams, wehl wairak, tad usnahja leetus. Wifs apwidus tapa eehis til zeeschos twaifos, la rotu preefch ajim nebija eespehjams fahfatti un bes dsihwidas breefsmam kahdu soli spert. Wa- renee twaifa padebeschi pazehlas wairak tuhstfochi pehdu augstu un juhdses tablumā dsirdeja uhdens wabrifchanos. Strahwas bija til spehzigas, la rahma libdfig gaisā karfu duhau blahlas un wairak minutes ilgi peekchma miffigu ftrahflatu wehu. Wifschu finotajus par Sen-Winjenta fahlas wulfanu iswehrijumeem schis ftrahflas bija pawedinajuschas us domam par jaunu frateru rafhchanos. Scho wifschanos Ruffels atlahjis. Ari Sen-Bjeras fahā eewehrotas libdfigas parahdbibas. Wallibu upe bija pahwehrtā karsta uhdens fchahwē. Lawa trauzeja tejeschana, ta la upe tilai laifu pa laifam, pahrwarejufe laweffus, ar trofni eegahja leetu dau- dsumu wahroscha uhdens juhra.

Kur mode jehlas? Scho jautajumu atbid frantschu laifkafpi: Parifēs tautas bibliotefas lapara greejumu kabinatā. Wina garā wahji apgajmotā fahle, kura gaisma eespeefchās zaur ischetreem aifflogoteem logeem, wifu zauru deenu redsam jaunus un swaigus gihmitchus pahreleeluschos par lapara greejumu, litografiju, tehraudu greejumu fahoneem. Tas ir Parifēs drehbneeku un modiftemu fihuretajas, kuras weiku rotu ufmet us papira pagahjuschu laifu matu frifuras un uswalffs. Laifu pa laifam fihmejumos eestatas ari pats „patrons“ jeb „patronefe“ la generalis, las laujas planu notei. Schee lungi un fundfes finams neapmeerinas tilai ar jepures, waj apgehbra modes nolstati- schanos. Preefch dweem gadeem lahda eewehrojama Parifēs modiste apluhfoja Rifeheje fchahjumus, kurfch bil 1736. gadā fahralifto jabritu direktors un fahfahdjijis albumus no wifam tos laifus austām drehdem. Wina atrada tur kahdu weglu, mifhtu un retu audumu, kurfch wina eepatitās. Nahlamā gada ar scho audumu grejnojā damu jepures. Schini gada toti deffigi fchirfita, Ludwiga XIV. modes, no fura laifkem uflahajusches Schana Bonara lapara greejumi. Waj tas nofihme, la nahlamā gada Parifē peedfihwē attal fihwos un platos wahwrtus? Nekas naw neefpehjams modei, kuras jekch ir fhgaligs rinfis.

ka pagasta teefas lozkeem ir tikai schabdas teefas pee srihw-
weru peenemšanas, waj nepeenemšanas. Ja weeneeku
pulle nam nolehmis turet pagastā fawu waldes un fawu teefas
srihwieri, bet ir peenemts tikai weens pagasta srihwiers, tad
tam jāspilda arī teefas darbi un tas no teefas lozkeem naw
nelahdi atkarigs. Ja turpreti ir nolemis turet pagastā diwus
srihwiers, tad pagasta teefa pilnā fastahwā eewehl few teefas
srihwieri, kuresch naw wehlat tapat pahwehlams, tā pagasta
srihwiers. Bet ja par diweem, waj wairakeem pagasteem ir
tikai weena pagasta teefa un schoš pagastos ir wairak, tā
weens pagasta srihwiers, tad pagasta teefas preefshchbetajam
weenam pašam teefā israudhit par teefas srihwieri kaut
furu no scho pagastu srihwiereem. Saprotams, ka ar preefsh-
schbetajam mainu war mainitees arī schoš teefas srihwieri.
Wisu scho pagastu fapulzetam weeneeku pulkam preefshch
noteikt atlihdhwi, kas dodama tam pagasta srihwieram, kuresch
peenemts teefas darbu ispidishanai. Ja pagasta srihwiers,
kas ispidā teefas srihwiera peenahkumuš, teef atzels no
pagasta srihwiera amata, tad tam jāatstahjas arī no teefas
srihwiera amata, kaut tas arī buhtu nederigs weenigi pirmajam
amatam. Bet ja meerteefneschu fapulze atlihtu, la kahds
amatā buhdams pagasta waldes srihwiers naw derigs teefas
srihwiera amata, tad ta war pogehtret lai teef, waj nu
wehlers jauns pagasta srihwiers waj arī lai teef dota paga-
sta teefai teefā wehlet fewišču teefas srihwieri.

Tā tad pehž pastahwoscheem ilumeem un waldbas
preefshchasteem Baltijas gubernās naw isdaroma pehž si-
na-
meem terminēem reis peenemtu resp. nolihgtu pagasta srihw-
weru waj pagasta teefu srihwieru pahwehleschana, bet tee
eeflatami par peenemteem us wisu laiku, kamehr wini wehlas
waj spehž schoš amatus pildit. Us to atstahdit bija schoreis
mans noluhks, lai nowehrsu dachū labu fagaidamu pah-
pratumu. R. Kalnmalceets.

**Muhra, kalfakmenu (radshu) un keegetu
leetoschana Baltijā.**

Baltijā fastopami daudš apgabali, kuros atmenu gan-
drisī tā nemas naw, bet ir arī daudš tahdu apwidu, kur at-
menu Deema swebtiba. Ir pat tahdi apgabali, kur tildaudš
atmenu, la tihrumus grubti apstahdat atmenu deht. Schahdi
apgabali ir Lejas-Kurfeme gar Wentupes krasteem un wehl
arī žitru. Weens no leelakeem atmenu apgabaleem Baltijā,
kuresch arī sneedšas Raunas gubernā, ir Widjeme ap Stul-
manēem, tad par Daugawu gar Sehlpiši, Sunaksti, Sanku
un Išu muischu. Igaunijā atmenu ir wiswairak Wesen-
bergas un Weisensteinas apgabalos. Kalkatmenus wiswairak
atrodam Daugawas, Leelupes un arī dachū žitu upju kraštos,
tahlat nost no upju krasteem, reti kahdās weetas.

Kalkatmenus lautu fainneeki agrak daudš wairak islee-
toja nekā tagad. Agrak wini eerihhoja pee mahjam us fawas
grunts kalku žepus, dedšnaja kalkus un ar teem muhreja few
wajadšigās ehlas, pat no kalkeem ween isheja dšihwojamās
ehlas waj klehtis, bet tihlids ehlas bija sozehluschi, tad at-
stahja kalku dedšnashchānu un tii reti kahds no teem dedšna-
schānu turpinaja un kalkas pahrdewa žiteem. Tagad kalku
dedšnashchāna pilnigi pahrgahjufe tirtotaju rotās, kuri tairni
no tam ween dšihwo. Wini, wiswairak us Daugawas kra-
steem, eegumuschī semeš gabalus, tur eerihho leelus kalku žep-
tus, dedšna tos un suhta ar laiwam us Rigu waj arī žitru
pahrdoshchāni, žaur to tee labi nopelna, jo agralus gadus tee
dabuja par lasti kalku 500—550 kap., tagad jahpahrdod lehtak
tapehž, la pilsehtās namus žet leelā mehra ar žementu un tā
tad kalkeem palika sematas ženas. Daudšī wed arī kalka
atmenuš tapat nedehšinatūs Rīgā un pahrdod muhreschāni.
Arī lauku kaudis, tahdos apgabalos Baltijā, kur radshu pa
pilnam, žet no tam ehlas.

Tapat arī semtopji mahju ihpashchneeki rihhojas ar muhra
atmeneem. Wini tos rudenos islausch no semeš un seemā
faweb mahjās un wafarā tad muhrē wajadšigās ehlas, bet
tihlids tās sozeltas, tad atmenu leetoschāni beigas, jo tad
us teem wairš neteel gressta nelahda wehriba. Doshchos ap-
gabalos, kur atmenu daudš pa tihrumēem, tā la pat naw
eespehjamš tos apstahdat atmenu deht, semtopji rot atme-
neem blakus dšitas bedres, tad tos gahsch bedres un apber ar
semi, lai waretā labak apstahdat. Bet te jāeewehro tas, ka
atmenu wiswairak ir lalnainos apgabalos un la semi ap-
stahdajot nolainās weetas tā slihd us leju, ihpashchi ezejot un
tā tad pehž gadeem semē eeratee atmeni paleek atkal fahitigi
apstahdashchāni.

Bet waj tad atmenuš newaretu žitadi isleetot, kur par
teem wehl waretu nopelnit labu grafi naudas? Waj tos ne-
waretu, kuri leetati, ar pulweri fahkabit mafatos gabalos un
wehl us tumatām dšelsžeta stahjam, suhilit us pilsehtam
pahrdoshchāni? Waj arī tur tumat upes, war ar laiwam
dšelsžeti, atmeni weegli pahrdodam preefshch tihlu, stahjiju un
žitām wajadšigu ehlu buhwem. Bes tam atmenuš war kori
labi isleetot semu, dumbraitnu weetu, lauku žetu nobrugechāni.
Bet ne tā kā dachū lauku kaudis mehds darit, tos tii tahdās
weetas tapat wejelus gabalos, žaur to žetu pataiša kori ne-
lihdshenu. Tos wajaga fastahdit mafes gabalos — ja eespeh-
jams tahdos, ar lahdeem gabalimeem bruge schosejas. Ru-
denos, kad lauku darbi pahrdahditi, waj arī agros pawasaros
atmenuš weegli war apstahdat nodomateem mehrkeem.

Bet ne tā ween war atmenuš isleetot pahrdoshchāni waj
arī žitām wajadšibam un noluhsteem. Mums jāeewehro tas,
la Rīgā arween wairak eelas bruge ar lalteem ischekantai-
neem, keegeteem lihdsgeem atmeneem. Preefshch schā noluhla
kaltos atmenuš wed ar lugeem, wiswairak no Sweedrijas,
Norwegijas, Somijas, bet arī no Holandijas un Belgijas.
Ja schahda atmenu apstahdashchāna teefscham neatmahjatos,
tad tureenes eemihneeki pee tahda darba nemas nekertos, jo,
kad newar pelnit, ar to tad žilwehl isstis? Nu, un atwe-
schāna tatschu no tahlatām weetam mafās dahrgak, nekā tad
tumul tos wed pa uhdeni waj dšelsžeteem. Tā tad nebuhtu
nemas fauns, tad Baltijas eemihneeki kertos pee atmenu ap-
stahdashchānas, tas ir tairš apgabalos, kur to ir deefgan daudš.
Strahdneeku, žerams, preefshch tā darba netruhtu, jo pilsehtās
tagad ir daudšī bes darba un bes mafes.

Tapat ir arī ar keegetu isgatawoschānu Baltijā. Kad
preefshch 4—5 gadeem keegetu ženas Rīgā bija deefgan auge-

šas daudso fabrika un namu buhweschānas deht, jo tad par
fahades keegeteem mafaja 30—35 rbf., dšels — 14—16,
krahshču — 12—14 un muhra keegeteem 11—14 rbf. par
1000. Tad laba dala keegetu fabrikantu toti rofigi kehrās
pee darba un, paluhf ween, pehž pahris gadeem Riga jau bija
tā apghadata ar keegeteem, la weenahrschus muhra keegetus
wareja pirkt par 9—10 rbf. 1000.

Bet schahda keegetu isgatawoschāna teef preefshchānā tii
dashchos Baltijas apgabalos, fewišchi ap Jelgawu, us Leel-
upes un Daugawas krasteem, no tureenes keegetus ar laiwam
wed us Rigu; pa dšelsžetu tos maf transportē.

Tahlat apluhtojot, keegetu isleetoschāna Baltijā neteel
wis preefshchānā mehra, tā tas buhtu wehlejamš un sa-
gaidams. Ir Baltijā dashchi apgabali, kur keegeti dahrgaki
nekā Rīgā, jo dashchos apwidos par kahdeem pašcheem, pat
wehl slihtakeem keegeteem mafja 13—14 rubtu par 1000,
furus Rīgā pehrt par 9—10 rubteem. Ja nu Rīgā lehtaki
keegeti nekā dashchos Baltijas lautu apgabalos, tad žetas jau-
tajums, kapehž tad tā? — Rīgā keegetu eeweschāna mafā
nawdu, lautums, kur keegetus notraut, arī mafā nawdu pehž
leeluma, kahdu eeneem un tomehr fabrikanti pelna un paleek
deefgan turigi. Te nu jāfata, ka mimitos apstahklus eeme-
rojot atstahlatos Baltijas apgabalos waretu toti labi fabrizet
keegetus, jo gruntneekem pašcheem fawa seme un arī malla
daudš lehtata nekā leelaku pilsehtu tumumā.

Ir apgabali, kur preefshch tam naw deriga mahla un
glihdā semeš un tahdos apwidos, sinams, newar nodardotees
ar keegetu isgatawoschānu, bet ir arī toti daudš tahdu ap-
gabalu, tā Kurfeme la Widjeme, fewišchi Augsch-Kurfeme
(Igaunijā mafak), kur seme ir tii teizama un noderiga kee-
getu isgatawoschāni. Bet kapehž tad tahdos apgabalos semeš
ihpashchneeki maigruntneeki nekeraš pee keegetu fabrizeschānas?
Leeta isfahdrojas glihchi weenahrschi: Kahds leelgruntneeki
fawā muischā eerihhojis keegetu žepi, kuresch, faprotams, spehž
isgatawot keegetus leelata mehra nekā maigruntneeki un tee
baididamees no konturenzes, nekeraš pee mineta darba, bet
wis labak pehrt gatawuš keegetus no fabrizetaja un mafā
daudš augstaku ženu nekā Rīgā par keegeteem jamafā. Ma-
gruntneekem deretu nopeetni eewehrot to, la ja tii wini
(t. i. tahdi, kuri gruntē dabujama keegeteem noderiga mahla
seme) tihmeen pagatawotu keegetus, ar to fewim ujšelt wa-
jadšigās fainneezibas ehlas, jau tad ir deefgan daudš winnets
keegetu ehlas ir daudš glihtatas un isturigatas nekā tola
ehlas un tā la tagad toti daudš dahrgaki nekā tee bija preefshch
30—40 gadeem, tad tola ehlas neijnahf nemas lehtak.

Gadus 7—8 atpatak keegetus toti leelā mehra weda ar
lugeem no Anglijas, Sweedrijas, Danijas, Holandijas un
Belgijas. Kad nu keegetus ar lugeem atwed deefgan tahlu
žetu, tam wisam tairchu joatmahjajas un pelnit wehl wajaga,
kapehž tad newaretu schojeeneeschi ar to isstahdashchānu no-
pelnit tahdu artawu? Ja teefscham nebuhtu eespehjamš is-
gatawot dahrgos fahades un dšelskeetees, preefshch kureem
wajaga žitadu žepu wini fabrizeschāni — tad tomehr ween-
lahrschus muhra un krahshču keegetus war weegli pagatawot
un us teem nopelnit arī. —ks.

No eekshemes.

a) Waldibas leetas.

**Widjemes gubernas waldes wezafais pa-
domneeks,** waldis padomneeks J e p a n t s c h i n s atgreeseš
no atwalinajuma un usnehmees wijegubernatora peenahkumu
ispidishānu.

Konjeshjas. Widsjemes gubernatora lungs atwehlejis :
1) isdarit fotografistus usnehnumus Widsjemes gud. atwalinatam
tolegiju afejoram J o h a n a m D u d e ; 2) mehneekam Alstredam
A b r a n t a m atwehrt fotografistu eestahdi M u j e n e s meestā,
Arnau mahjā un isdarit fotografistus usnehnumus Widsjemes
gubernā; 3) semneekam Gustawam L u h r f a m eerihbot
pajcha mahjās, Prauleenās Siteneekos, Žehju aprinki, labības
malamas un tolu sahjejamās dširnawas ar twaitu dšineju
(lofomobili); 4) semneekam Peteram A l f s n i m atwehrt
grahmatu pahrdotawu B a l m a r e s m u i s c h ā , W a l t a s aprinki.

b) Baltijas notifumi.

No Grotuscheem (Bez-Weebalgas dr.). Lai gan
1896. gadā muhju pagastis tika peeweenots pee Wetku pagasta
sem nojaukuma Wetku pagastā, tad tomehr mehš wehl pa-
turam fawu wežo wabrdu — grotuseni. Muhju pagastis naw
leelis, apm. 30 fainneeki, kuri wis, isnemot 8 muischas rentes
mahjās, esam gruntneeki, las dšimifunga dala ismahjajuschī
— atteek wehl tii kreditbedriba. Par dalderi mafajam
150—160 rbf. Semeš mums gan katram maf, tomehr ar
tas labumu warom apmeerinatees — tikai plawas mahjas.
Mahjas esam ispirkuschī, eeguddami kaut tahdu pelnu no da-
schadeem blakus arodeem, la tirdomamees ar audellem un jehra
gatu. Tapehž arī turības sīnā esam kreetnus solus us preefshch
spehruschī. Preefshch 10 gadeem wehl dšihwojamš sem rijaš pa-
jumenta — tagad leelata dala fawas dšihwojamās ehlas esam
ujšehluschī deefgan ehrtas. Semtopidā esam kreetni ween
eewingimajusches, tapat arī lofopidā; peena žentrifugas
redsam katram tureigalam fainneekam. Kad rudenis tuwojas,
tad waj katris poschamees us tizeem, kam naw fawa kapi-
tala, tas to isnem no Rigas gatas tirtotajeem us krihta, jo
bes kreetna aroda turpinajschānas newaram dšihwot, kaut arī
pa laikom saudejam. Wehl peemiršu nepeemineču, la dahrs-
topidā un dravneezija pee mums wehl ir sweschā, neparasta
leeta, kam us preefshchdeenam buhtu jāpeegresch nopeetna weh-
rida. Kas atteežas us gorigo dšihwi, tad ar to tā newaram
lepotees tā ar materialo fahwoli. Kalkatstus isofam toti
maf, tital kahdus pahris esemplarus. Bagašta skola ir mums
pašcheem fawa stalta ehla, kuru usheblām no keegeteem 1895. g.,
jo weža pusfagrumufe tola skolas ehla nodega 1894. gadā.
Muhju inteligentale nowerbroja, la muhju skolai ir wajadšigās
ehrgeles, tapehž 16. junijā isrihhoja basaru preefshch skolas eh-
getu eegahdashchānas. Un tā la basars tika apmeklets jo lupi,
tad stahdris atlikums palika 200 rbf. No fchi redsam, la
grotuseni ar sparū sahī fetot laika garam palat, feedobami
labas sumas preefshch leetberigeem mehrkeem. P. B.—us.

No Mahrzeenas. Ir toti patihkami un derigi, la
kahds korespondents sch. g. „Mahjas Weefi“ 28. numurā ir

pašneedšis siuojumu arī no Mahrzeenas, gribedams mahzjenee-
scheem un wispahribai parahdit la spoguli, lai redsetu, kahdi
mahzjeneeschi gahmā isfistats un lai warbuht israwetu kahdās
eeauguschās fahshwes nefahles. Tomehr par noscheshloshānu
jafata, la korespondents fawā siuojumā ir nogahjis tahdā
pawirschibā, la to nelahdi naw eespehjamš atstahd neislabotu.
Korespondents dabujis nelabu eespaidu tikai no sch. g. Jāhnu
un Jāhnu deenas wafara lihgo swehitu swineschānas kahdā ne-
buht weetā, nemas to par mehrauklu un pehž ta apyreesch
wisu mahzjeneeschu fahshwi, sinodams fawp žitu tā: „Bet ar
noscheshloshānu jastmo, la tagadejā lihgo swehitu swineschāna
pee mums iswehrtufes par faunu ironiju. Neteel nekur
eeturets mehš, la wezeē tā jaunee peedferas aistween lihds
nefamāni un tad pa wisu wafaru no wineem žita nekā
nedširdēš, la tii nepeeklahjigūs wabrduš un dšefmas, pee lam
tas, kuresch pahrats par žiteem, teef turets par leelako waroni,
ko arī winaš patš apstinas. . . Teefscham ta ir launa ironija.
Kur mellejama schā faunuma fahne? Wifā muhšu fahshiwē.
Schis kaulums eet no paudses us paudsi. . . Un galu
galā mehš mahzjeneeschi wehl ilgi fnaudhām: k a h d i m e h s
b i j ā m p r e e f s c h 2 0 g a d e e m , t a h d i m e h s e f a m
t a g a d u n t a h d i m e h s b u h f i m i w e h l p e h ž 2 0
g a d e e m — t u m f c h i „ m a l e n e e f c h i “. Naw tapehž ne-
lahds brijnumš, la mehš maf interesejamees gar laikraisteem
un gar daitliteraturu nemas. Naw peejama muhšu
notulinatam juhtām dšejā un winaš jaukumi. . . Tapehž
weenigā grahmata, ko mahzjeneeschi isgah-
jušho un fcho gadu fasa, ir — T r a n s w a l e s
a f i n s d i m a n t i . . . Saruhgtinatu firdi es aishghju gulet
Jāhnu deenās rihdā.” — Rā no siuojuma redšams, tad kores-
pondents gan ir patš mahzjeneetis, bet, domajams, atstahlat
no schojeenas dšihwodams, buhs eerabees pee faweeem radeem
waj pašnam žemā, kur arī, protams, pawadija Jāhnu
swehitus un weenigi tur buhs dšidejis nepeeklahjibas, kuras
grib uskraut wisam pagastam?! Ir toti noscheshlojami, la
korespondents ir bijis eestidšis tahdā pulginā jeb la winam ir
fahisime ar tahdās schiras beedreem, ar lahdeem gan winam
newajadsetu faetees, bet tahdeht wehl naw peelajschams, la
Mahrzeenas pagastā wairš nekur neteel eeturets mehš un
la w i f u r w a l d a t u m f c h ā . Naw noleedšams, la katram žil-
wefam ir fawas mahjās puses tā arī katrā pagastā un fahshiwē at-
gadas pa kahdam besgodim waj kahds dšihwes trums un tā
tad war atgahitees arī Mahrzeenas pagastā, bet par to naw
wis ispelnijušees pahmetumus. Naw faprotams, pehž lahdeem
motimeem korespondents war apgalwot, la kahdi mahzjeneeschi
bijuschī pirms 20 gadeem, tahdi esot tagad un tahdi buhshot
i wehl pehž 20 gadeem „tumšhi maleneeschi,” lasot tikai
„Transwales afins dimanti”. Buhtu jāwehlas, lai korespon-
dents papreefshchu eegawmetu, žil tahdi mahzjeneeschi gahjuschī
us preefshchu pehdejos 3—4 gados ween, ne wehl 20 gados
un tad nemtos apspreest par fahneegio un wehl fahneedšamo
isglihtibas pahsheenu. Gadus trīs atpatak schē bija 2 slo-
las nami, tagad ir 3, kur strahdā wis pilnu seminara kursu
beiguschī 4—5 skolotaji; ir ušwesti wairak teatri: 2 reises pa-
gasta namā, 2 reises fahumos telpu trubfuma deht un 1 reis
skolā; ir isrihloti wairak konjerti, notureti 13 preefshchāstiumi,
kur nehmuschi dalibu neween weetejee žeen. preesteris un skolo-
taji, bet arī pagasta eedshwotaji un kuresch apmekleja iskatrā
reisē no 200—500 personju; ir eerihkota biblioteka, kurā jau
ir ap 135 grahmatu numuri un kuras weenmehre top lafistas.
Schā bibliotekā „Transwales afins dimanti” ne ar uguni
neufeseš, bet gan atrahdi: „Apšichu Žehfaba rakstis”, „Meh-
neeku laiki”, „Sahshwes wilai”, Rigas Sinibu komishjas
isrotās grahmatas, no semtopibas, ahpsineezibas un t. i. jeb
ihšī fatot weenigi kreetnus un derigus rakitus jeb grahmatas.
Kalkatstis pee mums top aboneti ap 59 esemplaru, neteel arī
peemiršas „Derigu grahmatu apghad. Nodafas grahmatas”
un t. pr. Tad wehl no 5 Mahrzeenas krogeem tagad ir pa-
lizis tikai weens, kas arī ir solis us preefshchu isglihtibā;
ir eewehrota dashchadu amatneeku un ruhpreku staita pawairo-
schānas. No mahzjeneescheem arī wairak jauneku un jau-
nekles ir beiguschī un apmekle dashchadas widejas skolas, tā
seminarus, semtopibas, mehshlopibas un fainneezibas skolas.
Waj tas wis tā bija pirms 20 gadeem atpatak? Wehdigi
japeemin, la ar scho nebuht negribam fawet korespondentu
fawā rakstischānā, ne, lai winaš to dara, bet lai wairak
pahrežinas par fawu rakstu pateesibu un nopeetnaki tos ap-
fwer, tad, warbuht, nebuhs wajadšigš par teem pretim rakstīt,
un wehlamees lai korespondents dotu schim rakstam atbildi ar
pilnu fawu wabrda parahsu, bet ja winaš to nebara, tad
eefstatam, la winaš no fawa nepatefais siuojuma ir nobijees.

Bagašta wezafais: A. Peters.
Srihwieris: P. Wihtolinsch.

Mahrzeenā, 26. julijā 1902. g.

No Matifcheem. Pehdejā laifa mehš esam fewišchi
flaweni tihuschī žaur mahšu „leelubhrneekem”, kuri pastahw
no apshahrteem jaunkeekem, kuri dšehrumā ir gatawi katru,
pat newainigalo sweschineeku peekaut, waj sadursit ar
nashcheem. Tahdeht arī katris, kuru wajadšiba ween nepreefshch
fargas sešdeenas wafaros, waj swehiteenu pehžpusdeenas
Matifchus apmeklet. Repeet drihs neweena nedeta, kur ne-
dširdetu, la kahds sadausits, sadurts, waj dashču reis pat
fahkants. Tā 11. augustā ihšī pehž deewtalposchānas beigam
notifuschā žihninā tika ušweetaš nodurts k a h d s A,
jaunellis pašchā jaunības žedoni. Wainigais faemts un
fagaida fawu fodu. — Jaweblas, kaut pee mums drihjumā
tittu nometinats kahds polizijas fahrtibneeks, jo warbuht tad
muhšu „leelubhrneeki” drustu fawautos un nepagubtu bes foda
tā daudš nefahrtibu isdarit. —zar—s.

No Dpes. Mehš openeeschi preefshch 4 gadeem bijām
wehl fawš pahstahwigs pagastis, bet tad tihkam peeweenoti pee
Jaun-Laiženes pagasta. Lai gan openeeschi leelaka dala faw-
testejām, bet tās mums noko nelihdsjeja. Pahghjuschā gadā
„Mahjas Weefi” bija sinots, la Jaun-Laiženu weeneeki esot
nolehmuschī Dpē jaunū skolu želt un wego par nabagu mitekl
atstah. Tas siuojums naw pareišs, jo minete weeneeki bija
nolehmuschī buhwet tikai skolas semeš rentneekam dšihwoli
no kola. Bet semeš rentneeks lihds schim wehl dšihwo turpat
skolā. Materials preefshch jaunās buhwes tika peewejšs žeburu
mehneši un weeneeki weetu isredseja us rentneela dahra, bet
maja mehneši tee bija atkal nolehmuschī buhwi pahrzelt us
skolotaja dahrsu. Skolotajs ar schahdu rihposchānos nebuhs-
dams meera, gresčā ar luhgumu pee komifara, kuresch aij-

leedšis buhvet uš skolotajam eerahbitā dabrā. Tad nu gan ir tagad neparafšana, tur lai zet 5 ašs garo un 4 ašs plato ehku. Buhvu wistabati, tad šho buhwi atstahju un buhvetu jaunū skolū, tura ir nepezeješchami wajadšiga, wezai ir par daudš waj telpu, jo tur smol muhšu jaunā paudšje; gutamā ishabā ir gutis uš gultas, tā ka žitam pahz žitu pahri jahapi, bet wehl siltatats, ka jaehb ari turpat, un maistiti žitar naw tur list, tā itai gutiā waj sem gutas. — Seemas sehja ar negatawojas, daščam jau paredšams mašes trubšums. Wafaraja ari leelā mehā nolihtuše žaur leeleem leetus gahšeneem. Gaidama neapmeerinošča rašča.

Jaun-Swekis.

No Ipikeem. No Ipiķu pagasta laiskraštos teel maf, tipkat tā nomaš minētš. Šchis pagastš atrodoš Rujenes draudš, pee Bernawos aprinka robeščas. Pate muišča naw patšahwiga, bet peeder pee Jaun-Karrištes, Bernawos aprinki, jo daschās papiros, peemechram las šimejas uš Widsemes muišchā. Kred. beedribu un weetejo krepostnodatu šchis pagastš teel weenigi faušis „Jaun-Karrest-Ipiķu pagastš“. Agraf šchis min. muiščas tapat ka Wej-Karrište peederejšchās kronim, bet tagadejā šho muišču ihpachneeka grafa Žersena tehwa tehwan, tā isweizigam lara wadonim par laimigeem lara gahjeeneem tikuščas no trona dahwinatas. Jaun-Karrište un Ipiķu pagastu robeščas nesaeetas kopā, bet ir weenas no otra 30 werštes atahlu. Tā wahrds „Ipiķis“ žehlees no labdas pagasta semneeta mahjas, kuras wairs naw, bet wejl laudis wehl tagad labi atmin Ipiķu un Rožes mahju, uš kuru semes atrodoš tagadejā Ipiķu muišča ar faweem pļascheem tihumeem. No pehdejās mahjas „Rože“ wehl lihš šchāi deenai ir atlikuše weza neleetojama rija ar peedarbu un dšihwojamo tamberi, tā ari ir redšamas atmenu gubas un mahju drupas, kuras atleelas ka mehmi leezineeki rahda no gabus 50 atpafat apdšihwotām mahjam. No pagasta mahjam wehl tagad muišča atrodoš magastina, kurai tā tuws laimintš stahw ehiti eerihšots krogš. Šchis pagastš ir 1080 dalderus leelš, no kureem 820 dalderu ir wafas un kwotes seme, tura jau 1863. un 1864. gadā no semneekem par dšimtu eepirktā. Tad pat ir isdarita pagasta semes pahmehriščana no toreišeja Widsemes brunneezibas rewisora Šchulža Iga. Atlikušchee 260 dalberi ir muiščas semes mahjas, no kuraš ari tagad jau leelā daka uš dšimtu eepirktas. Pirmejee pirzeji jan sen famas mahjas ismaksajuschu un ir pahči funkci un ihpachneeki par fawu dšcho semes gabalu. Pawisam ir pagastā 47 mahjas, žaurmehra 25—30 dalderus leelas, tomehr daschās ir 50 un pat pahri par 60 dalbereem leelas. Seme šche ir loti lihšena, augliģa un no dabas apbalwota ar lapu toku birtalam. Pagastu apdšihwo gandrihš 1500 žilweli. No šcha eedšihwotaju flaita 180 ir igauņi, žiti latweešchi. Pee desmitās rewisijas 1858. g. pee šcha pagasta fabeedribas ir bijis peerastitis 571 wihreetiš un 646 seeweetes. Pagastā nodoktu maksataju šche stahw 380—400. Agraf šchim paštam nebija fawa nama un tas bija jahbrē, bet pagahjušču gadu pehž ilģa šhwa žihniņa pagastš ar loti weenoteem spehkeem ušjehla sewim ehrtu namu, šchogad atfal teel buhweta nabagu mahja. Eif daudš materiala peeweschānu pee abām mahjam pagastā fainneeki isdarija par weli un, neraugotees uš seno domu stariču, wifš bes isnehmuma peegabdoja fawu daku. Par šchāhdu weenprahitibu un til leelu pašalpojumu pagastā fainneekem nahšas isžogit atšinibu. — Ari isglibitāš sinā šchis pagastš naw faweem laimineem pafat. Pagastā flolu apmelle ap 80 stolneeku, pee kureem strahda diwi stoloži. Pirmāis stoložis R. Igs, Žimes mahjeliš, ar sekmem un preeščhneezibas atšinibu šche nodarbojas jau 15 gabus. R. Igs fawā laikā pee stolas ir eerihšotš flaitu preeščhneezigu auglu toku dabrju. Wef tam wehl weetejee jauneki apmelle gimnāšjas, realskolas, seminarus un žitas mahjibu eestahdes, tapat ari jaunawas, žil nu safneebšams, apmelle metenu stolas. Šcha pagastā Rollitu mahjā ir dšimis un ušaudšis bijuschais Rigas Tornatalna mahjitiš nelaišis Pauschens. Sewiški žapeemin, ka no šcha pagastā daudš mihto palikt par juhneekem, tā ari min. mahjitiņa brahšis jau bijis par fapelinu, bet nedeenat ušnahšot atwahš galu Senišchās upē. Tad wehl war peeminet, ka weens no mineto Pauschenu brahškem Ipiķu pagastā sabija 18 gabus par pagastā wežako. — Kas šimejas uš prahwoščanos, tad ipineeki, neraugotees uš diwām tautibām, maf wirina teesas durwis, waj nu tambehl, ka darba deweji ir spehšigi fawus strahdneetas labi noalgot, jeb ari wini turas pee mahjibos: „Swehtigi ir tee, kas meeru tur“ un naw aismiruschu ari wezo parunu: „Meers boro, nemeers posta.“ Manim, šcho rindinu rashtitajam, daschi šcha pagastā fainneeki teikuschu: „Ne es, ne mans tehws dehl prahwoščanās neefam teesās durwis atwehuschu.“ Gods un flawa tabdam namam! — Žaur šcho pagastu eet Balkas-Bernawos schauršleeschu dšesžehšchā, no kura diwas žahjās ir jo tuwu pee Ipiķu pagastā robeščam. — Kā jau eesahšumā teizu, Ipiķu pagastš peeder pee Rujenes draudšes un bafniņa dascheem ipiķešchem ir pahri par 25 werštes tablu. Sawu sinojumu, tā laitam wispahribai neif swarigu, neuhju žeen. „M. W.“ redahjiti luhšis wina slejās eespeest, bet mani uš to pamudināja lahds „bis“ Igs, kurešč „Mahjas Weesā“ 32. num. 4. lapp. nemas par šcho apwidu to rashtit, pateesos apstahštus nemas nepahšchams. Lihšš schim nehja dširdets, ka šche latweešču nomalē atrodoš diwas draudšes: Plateres un Ipiķu (wahrbu „draudšes“ tad žitabi newar japrast, tā daudš pagastu fakopojums). Tad nu pehž — bis Iga sinojuma, atstaitot laiminu igauņū Hallites un weetejo S. Rujenes draudš, ir šche wehl Plateres un Ipiķu draudšes! Kas šimejas uš regulatura pildišchānu, ir tainšiba: Ipiķu pagastā luterani igauņi to dod un pilda Rujenes draudšes mahjitiņam. Domehr atkal pahšepihlets, ka šche Ipiķu pagastā buhtu ap 600 igauņū. Pehž sinam no pateškem awoteem Ipiķu pagastā ir til 6 mahjas (sehtas) eepirktas no igauņeem un ir šchāi pagastā til 180 igauņū. Kas atteežas uš laiminu, Plateres pagastu, tad tas ir, tā fakot, dšimis igauņū pagastš un tureenes latweešchi ir tā eeahjeji. Igauņū wahrds pagastam „Laatre“. Ari alšrahdijums par „dšeschānu“ no — bis Iga ir nepareišš, ka igauņi mafal dšerot (nefin waj uhdeni waj alkoholu?) nekā latweešchi. Gaismānšch.

No Jelgawas. Kursemes ewangelist. luteranu konfistorijaš rudens juridita, ka „Mit. Žig.“ sino, eesahšchotees 29. oktobrī un igišot lihš 12. novembra šchini gadā. — Par Jelgawā isnahšochās „Mit. a u š c h e

Zeitung“ atbildetaju redaktoru no 10. augusta šch. g. parraššas lihššchinejā Reibniģa Iga weetaš barons E. Orgies-Rutenberg.

No Bihdenes. Šchejeeneeschus leelšfam uštrauģa behbu wehšis is Rigas, ka tur slimniģā 16. augustā grehštā sllimibā nomiris Bihdenes dšimtkungs, Inašs Leons Liewens. Pehdejais bija peeshtatams pee teem reeteem dšimtkungeem, kas fawa pagastā laudis wareja mišlet ar retu mišlestibu, teem sneegdams fawu dewigo, labdarigo rofu wišās weetas un leetas. Wehl labda jaua ihpachneeka bija ta, ka winišč newareja nelad bahrbšibu israhbit, tur, tur ta buhtu bijuše ihštā weetaš wajadšiga. Šchejeeneešchi šcho fawu leelšungu — tehwu nelad neaismiršis. Winam faldu dufu, weeglu smilti!

No Mubra Ponemones. Baroneetes Dubberg seeweeschu laufšaimneezibas institutā, ka teekam luhgti alšrahbit, 10. septembri šch. g. buhš atlaischanaš eššamēni un pahrbauditās tils 9 audšesnas. Daschās no tam dabujot weetas par semštes laufšaimneezibas stolas waditajam, daschās par stolotajam peenšaimneezibas stolā Wariščawā un ari par fainneezem ahšsemēs. Pawafara atlaischanaš eššamēni buhš 10. aprili un pee teem peedališees 30 stolneezes, kuras ari warēs tuhlin weetas eestahtees. Jaunas stolneezes teel latrā laikā eeenemtas un uš wehleschānos war programu dabuht. Katrē, kas wehšas eššamēnos nolaušitees un ar eestahdes eerihšochānu eepahšitees, war eerasšees stolā. Schimbriščam institutā atrodoš 90 stolneezes, no daschādām tautibām, kabram un tģibām. Pašta adrese: чр. Митаву и Ваускы, Замокъ Пономонъ, Правленію Сельско-Хозяйственнаго Института Баронессы А. I. Будбергъ.

No Daudsewas (Kursemē). Wehš daudsewaseešchi pawadam wafaru wišā klušbā. Latšču jazer, ka turpmat liktenis buhš labwehligats. Bet schimbriščam — tā jau paredšams — beedribu fariščojuma weetaš stahjas šche waj gluschu jau aismirštas mahju ballites un tā nowehra weenam, otram paredšamo badu topeju preeku sinā. „Un tainšibu teizot — waj schahdās pahču ballites nezet wehl omulģitāš, nekā tahdās leelas beedribu ballēs?“ juhšmigi isfauzas dascha tabdu ballišču peeluhšjeja balšs. Nešo žogit. Luht, beedribu ballēs, tur jau to kabritneeku un wadonu bes finas, tee wifš tewi ušlufš, waj tu nepafajuš prahštam un juhtām lahdreiš brikwaku watu, waj tu protī snialki ušwetees, it ka tu, žilweli, buhtu waj bafniģā eegahjis. Wef kas gan nekaišč mahju ballites! Šche naw neweens, kas tewi gumda, šche tew pilna wala. Šche — laimes wirpuli war peehš labju žil ween šipri šifš uš grihdu, šche — juhtu reiboni war fainnina stulus speeš žeešchi, žeešchi few pee truhšs un ja ween patš ešš daudšmaf mentščhās — tad šchi nepaguhš ne eesauktees „fui, fui!“ kad tu jau uš fahrtajām luhpinom — schmauks! Ja, kas tad tew to šche lai leedš! Tapat ja daschubridh šahł tewi pahšnemt dšeesmu gars — laišch dšeesmu wafā, lai waj auššs swišt, faldenu waj wirzotu... Ja isnahš domu staričiba, waj rodas greišširdiba ar labdu lihššensoni — kas tad lai tew gan to preeku šche isaušč, nemi no pilnas truhšs un aprakt winu jaunawas preeščā wistatufatajos wahrdos. Tapat, waj eemefšs waj naw, bet ja til dūščhā, ja nagi neef — waj tad lai til ween rotafā buhtu brikw „tam semneekam plehšt matuš!“ Ja, un tur tad nu wehl tā faldā peeluhšchānās! Beedribu fariščojumos no šipralas fufas tu, žilweli, newari dabuht ni un ni, bet šche — famet wifš lopā, fawed schmaduš, pa mušchelei alus un dšihwo „lustigu“ deenu, gluschu ka pa pašaubeto paradīš! Tal wispahri fahrtitafas, peelohģitafas dšihwes labad jawehlas, lai ari šchi atjaunotā paradīše justu. — Žerešin, ka uš preešču notikš šchini sinā ari šche groščhānās uš labo pufi. Meschneeks.

„Tehwijas“ šchults iswirtums.

„Tehwijai“ tā dahšis azis duras Jelabmuščas fainneeziba, tā ne par to newar apmeerinatees ar Dr. Sāšišchā un Walošču pahrdroščibu, eerihšot iswehģinajumu un parauģa fainneezibu, — tā tuht ešot wezo semtopju ismeeschāna. Sawā 34. numurā tā wahrbu pa wahrdam nodrukajuse šetofschu „forepondenzi“ (?) :

No Jelabneekem. Dehl mana sinojuma par Jelabmuščas lauru šilto stahwoli („Tehw.“ 30. num.) „Deenas Lapa“ loti noširdijuseš un nemas P. Sahlišča Iga fainneeschu waiģa šweedros aishahwet, bet, deemschehl, neaisteel paschās leetas todolu. Tā „Deenas Lapa“ nemas appalwot, ka P. Sahlišča fungam Jelabmuščas lauros labiba itin neuhst neshawot silitat, tā žitas weetas, un semes dšikulturu jau ešmot loti laba leeta rajonelā laufšaimneezibā, sewiški preešč beetem, un nu mani nojahšt, it ka es to wifu buhtu noleedšis. Ne, fungi! — Luhšū atminetees: Kad preešč pahris gabdem P. Sahlišča Igs un beedri norenteja Jelabmušču, tad „Deenas Lapa“ un „Mahjas Weešis“ leelijās, ka nu mums buhšchot rahdit, tā fainneeko un semi jatopi ar elektriskeem artleem, ka mifšlu semes analiji un tubštešcheem yudu mahšliģu mehšlu u. t. t. Tahda leelšchānās tatišču bija muhš, wezu semtopju, ismeeschāna — to P. Sahlišča Igs laitam nawa eedomajees. Un tadehl tatišču ir itin dabigi, tad tagad — negaidijis peedšihwojumus — sinoju, ka no preeščhimes mums te nelas nawa isnahjis. Muhšu widū labatas labibas, nekā Jelabmuščā, ir loti daudš. Nupat es isfuhlu weenu puhreetu rudu un man isbira pahri pahri 20 mehru; un žitās fainneezibās ešmu redšejis wehl labalus rudus. Ja žitar atahšlatos widos labiba ir silitata waj waj tahda pate ka Jelabmuščā — tad tas iten weenahšchū isfahdrojas žaur semes fawadibām: wišā aprinki seme tatišču nawa weenada labuma un augluma. Agrafos gados Jelabmuščas lauri iten neuhst neshahweja pafat winas aplahrtneš laukeem, jo Jelabmuščai peeteelochi daudš un labas pļawas, un tā tad ari lauri no wezeem laiteem labi eemehšloti.

Un kas atteežas uš dšikulturu, tad ari to iten labi pahššlam un mahšam leetot, bet tadehl ari mums neishahšt tā, ka P. Sahlišča Igm žaur dšikulturu no sehteeem lweešcheem otrā gadā beeteš. Wan jau ari dascheem reeteem no mums weetam isputeja pa gabalinam seemaju, bet tas notifa žaur pawafara aullsumu semās un trubšigi mehšlotās weetas, — Jelabmuščā tas turpretim tifa panahšis

žaur neišprahitiģu dšikulturu jau pehbnā gadā žitabi labos apstahštos.

Kā katris rištojas fawos lauros, faprotams, gar to nawa žiteem dakas, bet žita leeta ir, tad P. Sahišča Igs leelas mums mahžiti lauros lopt — tad newaram lufu žeeš par šchis mahžibas isnahšumeem, lai atrahditu apwainojumu un nesinatneelus beedinatu no parauģa nemiščanas Jelabmuščā.

Salwenais swars te ešot liffš uš to „wezo semtopju apwainošchānu“ žaur jaunām parauģu fainneezibām. Grahiti isšchirt, waj šcho „forepondenzi“ dittejuse muškiba waj beslauniba. Ja „Tehwijas“ redaktoram buhtu mafafā jausma no statistitas un semtopibas finatnes, tad tas finatu, ka žaur mehra raschās Baltijā un ari Kursemē ir wehl deejgan neapmeerinoščas, famehā ar Keetuma-Giropu. Kursemē žaur mehra neekul wis 20., bet til 5.—6. graudu un pat uš labatās semes Dobeles aprinki žaur mehra raschās nesneedsas pahri par 10.—13. graudu. Bahjijā uš lihššiga labuma semes, Sāšijā, labatās žutura beechu fainneezibās eedabū 25. graudu. Un ka ari schahdās žaurmehra raschās wehl naw semtopibas finatnes pehdejais wahrdš, to peerahdija prof. Maerckers Lauchstedtes parauģa un iswehģinajuma fainneezibā, tur „teoretikam un profesoram“ isdewās wisflawenako „praktiku“ panahšumus pahšpeht wehl par 30—50 procentem. „Tehwijas“ beslauniba parahdas jo spilģitakās krahšās žaur to, ka forepondenšs, kas pars isaudšis muģā un „Tehwijā“ leetas isaudšejis 20 puhrus no puhreetas, leef fawu wahrbu sem puhra. Tam azim redšot bail, ka žiti žilweli, dabujuchi finat tā flaweno fainneezibu, nenahšt to apraudšt. Ka weenā gadā, uš mafateem gabaleem un pat uš weleem laukeem isauguschu 20 puhri rudu no puhreetas, tas jau Dobeles aprinki naw nelahds sewišchšs brikhums. Wef ušdewums ir tas, panahšt žaur mehra 20., waj wehl labat 25.—30. graudu. Ka weenā un diwi gabos wehl newar panahšt no wezeem fainneekem atstahšo neshahšu un drahšs tahru inihģinajochānu, to sinās katrs fainneekš, sam daudšmaf pafaušt. Jelabmuščas lauri naw wis bijuchi „labi eemehšloti“, tā to „Tehwijā“ apgalwo, bet gan loti nolaišt; tee atradas alurat tahdā pat stahwoli, ka agronomš Bergš tehlojis „Semtopi“ Jelgawas laufšaimneezibas beedribas parauģa fainneezibas lauru stahwoli Behru muišču ušnemot. Wispahrim pee trona muiščam jau eeweesees it ka parahdums, uš arendes beigam semi nolaišt. Tā peem. Jelab. m. ahbolina pawisam nebija, gandrihš pufe no laukeem nebija 10 gabus mehšlus redšejuse. Kontraktā noteikto 54 goru weeta atrahdās til 38, „labas pļawas“ nemešlotas idewa til ap 3½ birtawus seena no puhreetas. Tagad wismaj jau to redšš katris lam azis to redšot, ka uš teem 3 wafaraja laukeem, kuras lihššchinejā ihjāā arendes laikā isdewees peenahģigi eemehšlot, (lihšš schim Jelabmuščā isleetoti pahri par 5,000 pudu mahšliģu mehšlu) eedabuhš ne mafaf par 30 puhreem aušu (aušas isauguschas žaur mehra 5½—6 pehbas garez, tā to katris garamahjjes war redšot) un 25 puhrus mehšču no puhreetas. Ja seemaju raschā wahjāta un ja nahjās weenu seemaju lauru isart, tad tur wainiģa newis no „Tehwijas“ isgubrotā „neiprahģitā dšikultura“ bet no weza fainneeka mantotee drahštahpri, un neshahšes tā ari auštāis pawafaris. Ari žiteem fainneem naw wis šchopawafar iputejšchi til pa „lahdeem gabalineem“ seemaju, bet nereti wešeli lauri. — Wehš no fawas pufes ar preeku apweizam Jelgawas laufšaimneezibas beedribas pafahšumu ar parauģa fainneezibu Behru m. un tās waditaja, agronoma Berga Iga referatus pahrdrukajot ešam atturejšchees no latras peehšmes waj kritiķas weenahšt tapehš, ka pirmos 2 gados nelahdom praktikam, ne finatneelam naw eespehjamš pajelt nolaišu fainneezibu uš augstāto pafahpi un otrahšt tapehš, ka schahdās fainneezibas weščhāna ari tur ir pamahģošchā un atšihstama, tur lahds pafahšums naw isdewees.

Muhšu wehleschānās weenigi, lai ari lahdi priwatžilweli peem. „Tehwijas“ redaktori no fawas pufes dibinatu muhšu dšimtene iswehģināschānas un parauģa fainneezibas. Tahdu fainneezibu wajadsetu buht newis weenam waj diwām, bet wismaj latrā aprinki pa lahdam, lai latra agabala semtopjeem buhtu eespehjamš tuwumā nowehrot iswehģinajumos, kurus teem pahcheem trubšt eespehjas isdarit. Katrs apluhšotajš Jelabmuščā war redšot wešelu lauru lihš 6 pehbas garam aušam, bet is tahdeem kengajumeem, lahds laišch flāģā „Tehwijā“ til redšamas to kengajumu autoru garās aušš. Ja „Tehwijā“ buhtu wehlejuseš dabuht finat kompetentu spreedumu par Jelabmuščas fainneezibu famehā ar žitu trona muišču fainneezibām, tad tā buhtu warejuse apjautatees pee tronu muišču inspektora, Dstroumowa Iga Jelgawā, kas patš mahjits agronomš un 18. augustā bijis Jelaba muiščā, no Jelabmuščā anguschem stahdeem panehma lihšš parauģuš, to parahbit žitās fainneezibās. Wef „Tehwijā“ grih buht gudrata par mahžiteem agronomeem.

c) No žitam Kreewijas pufem.

Tautas apģaismoščanas ministra žirkulars mahjibas apģabalu furatoreem.

Wisaugstakā restriktā uš manu (tautas apģaismoščanas ministriģas pahrwaldneela) wahrbu no 10. jūniģa šch. gad. Wina Keisarišai Majestatei labpatita starp žitu, apšpirinat prahjumu, lai stolas tikt greesta wajadšigā wehriba uš skolenu šififfo (meesās) atšihšiba.

Ruhpedamees par šchās Wisaugstakās gribas ispidišchānu un eeweherdams te, ka tautas apģaismoščanas ministriģa jau ir isstahdajuse wešelu rindu daschadu jauneevedumu, kuru noluhšs nošahrt skolenu darbu un weizant winu kabrtēju šififfo atšihšibu un ka šche pahreģisjumi waretu tikt eewešis widejās stolas ar pašlaban eesahšt mahjibas gadu, es isluhššos žaur wispadewigalo sinojumu no 26. jūliģa Keisara Majestatei Wisaugstakā atkauģu, tura šetoģa 5. augustā šch. g. preešč schahdeem šoteem :

1) Lai nowehrtu nereti eeweherito skolenu pahrpuhšchānu, skolu pedagogišam padomem teef dota iswehģinajuma weidā uš weenu mahjibas gadu teesiba atwehlet skoleneem wišās widejās mahjibas eestahdes, tā roihreeschu, tā seeweeschu, tās nedekās, kuras naw smehtu deenu, ja israhditos pat wajadšigu, pa weenai brikwai deenai no mahjibas darbeem ar to noģajumu, ka šchās deenas naw atstahjamas skolenu

brihvā, nekontroletā rihzibā, bet tā tās išteetojamas preefch ekfurijām, preefchlašijumeem, museju apstatiščanas un tamlihdīgās leetberīgās ušjautriņščanas, statotees pehz gada laika un weetejeem apstahleem un lai ūhahdu deenu staitis weenā mahzibas gadā nepahfneegtu 7.

2) Ģewehrojot, ka toti daudšām skolās dšihwes parahdibām ir zeefchš fahars ar skolenu weselību un tās war pedagogiski tikt pareiši ištahdrotas tīkai skolās ahrstam lihds- peedalotees, nolemis, ka skolās ahrstam, tursch pehz pašah- wofcheem widojo mahzibas eestahschu uštaweem, ušajinams uš pedagogištās padomes sehdem tīt tad, tad padomes preefch- sehbetajis to eestata par wajadšigu, japeedabās lihds ar ziteem padomes lozeleem wištās pedagogištās padomes sehdes tahdās skolās, pee turām ir nodibinats skolas ahrsta amats, ar balšs teefību wišos jautajumos, tūri peeder ahrstneezišās kompe- tenzes (peekritības) laukā.

Neatkarīgi no ūha, turu par wajadšigu dot wehš sefoščus ahradhijumus.

3) Stunda, tad eestahkami ikdeeneje mahzibas darbi, janoteiz pedagogištām padomem pehz wiņu eestata, statotees pehz weetejeem apstahleem, ar mahzibas apgabala preefch- neezības apstirinajumu. Pee tam jaewehro, lai mahzibas laika fahlmus weenas un tās pašas pilšehtas dahšabās mahzibas eestahdēs buhtu apmehtam weenads.

4) Pirmāi un zeturtai pahrmamam (watās břihscheem stary mahzibas stundam) jabuht ne ihfahām par 10 minutem, otrai pahrmamāi — 10—20 min., bet treščai — 30—40 minutes, pehz pedagogištā padomju eestata, pee tam mahzibas eestahdem teel dota teefša eerihšot leelo pahrmamāi jeb staryplaitu diwos lahgos: preefch 4 jaunahajām klafem — pehz otras mahzibas stundās un preefch pahrejam klafem — pehz treščās. Tapat pedagogištām padomem ir teefša, ar mahzibas apgabala preefchneezības atkauju, sadalit mahzibas deenu diwās dahās ar 2—3 stundu garu staryplaitu preefch atpuhtas un pušdeenas tahdās pilšehtās, tur tas pehz weetejeem dšihwes apstahleem atšihams par wehlamu, bet ar to nofajijumu, lai mahzibas laika eedališčana weenā un tai pašā pilšehtā wištās mahzibas eestahdēs buhtu apmehtam weenada.

5) Uš mahzibas deenam, turās teefši sefo swhetdeenam un swhetfu deenam, skoleneem naw jauhdob nehadi leeki darbi, ihnemot parasto ūgatawofčanos uš mahzibas stundam, lai skoleni waretu swhetdeenas un swhetfu deenas išteetot pa- teesai atpuhtai.

6) Widojo mahzibas eestahschu preefchneeleem ušleekams peenahlmūs ruhpetees par to, lai skoleni waretu dabuht skolā silitu brokastu, waj mafatais tehju. Schahds brofastis bodams par mafku, tūrai jabuht tīt semai, zil ween eespehjam, aprehinatāi tīkai preefch patešo ihdemumu ūg- ūhānas, pee kam, ja eespehjam, preefch ūho ihdemumu ūg- ūhānas atwehlets išteetot ari lahdu datu no finamas mahzibas eestahdēs spezialeem lihdsleekem.

Sihmejotees uš ištiseem wingrinajumeem japeeturas pee sefoščem pamata noteikumeem:

a) Ištise wingrinajumu galwenajam mehrtim — pee- teefoūha energijas krahjuma uštūreūhanai nerwu un mustfu sistemā, peeradināšanai ihurības, fustību weeglumā, win- grības un dahkuma peesawināšanai, ihweizības, attapības un prahtīgās mehrenības attihstibai — wiswairat noder ar tuste- ūhānos ūaweenotās rotatās. Weh tam pee jaunakeem un widoja wejuma skoleneem tam pašam mehrtim war talpot břihwā tustiba un dahšas kara gimnastiķas tustības (fronte, maršēūhāna), preefch wezakeem skoleneem, tureem uš dahšam rotalam wairš naw patihščanas un kara gimnastiķa ir ap- gūhtinoūha, war eeteift wingroūhānu ar dahšgubeem wingro- jameem rihkeem un uš wingrojamām eetaifem, ja ween tā teel ihdarita ar peenahzigu ušmanību (weeglati wingroūhānas weidi uš wingrojamām eetaifem peelaščami, ar ahrsta atkauju, ari preefch jaunakeem un widoja wejuma skole- neem). Ģewehlamš ir ari laik no laika ūarihšot skolenu wingroūhānas swhetfus un tā ūouzamo kara pašahgāūhānos, ar to nofajijumu, ka ne weeni, ne otri nehrihšit buht gari un nogurdiņoūhi.

b. Dahšada weida ištiseem wingrinajumeem, tai staitā ari rotalam, janoteel sem ūapratīgās wadības un pee tam pehz eespehjas staidrā ģahā uš klaja lauka, bet silitā laikā — pilnigi noluhkam peemehtotās telpās (leelās ūahles, maneūhās), bet nelad ne ūhaurās un puteklainās telpās (klafēs, koridoros). Ja wingroūhānu naw eespehjamš ihdarit aprahditos apstahlos, tad tā neween naw deriga, bet pat laitiga un naw ušnemama skolas darbu programā mahzibas laikā.

c. Ištisei wingroūhānai janoteel ikdeenas apmehtam 1/2 stundu ilgi, wislabatais mahzibas laika widu un nehadi pirmajās, waj pehdejas stundās. Weh tam audstneem, tūri dšihno internatos (lopdšihwes), wajag išteetot sinamu laiku pehz stundu beigschānas preefch rotalam un ziteem wingrina- jumeem staidrā ģahā.

d. Blatus kustamām rotalam un gimnastiķeem wingrinajumeem eetejāmī tā noderīga ištise wingrina- ūhānas ihidochāna, peldēūhāna, aireschāna, brauūschāna uš weloūpeba, raperu jihna, rotdarbi, deja, dšeeda- ūhāna un muštās mahziba uš muštās instru- menteem. Tomeht, ewehrojot leelo staitu nelaimēs ģadi- jumū, lahš ihgadus noteel skoleneem ar laiwam pahraulajotees, wajag puhletees zil eespehjamš peeradinat skolonus pee eespehjamī leelas ušmanības un apdomības. Pee tam skole- neem neween pamatigi jaištahdro wispahreje ušmanības no- teifumi, bet ari jawejina, lai skolenu wezali ūawstarejei weenotos par wajadšigu ušraudšību pahr skoleneem, tūri peedabās pee lopejas pahraulajochānas pa uhdent. Brauūschāna ar weloūpedeem skoleneem atkaujama tīkai ar skolas ahrsta preefchschānu, bet raperu jihna atših- ūama pgr peelaščamū tīkai wezako klafu skoleneem. Pee nodarboūchānās ar rotdarbeem skolas ahrstam jarangas uš to, ka tee notiktu ewehrojot wišus ihgieništos (weselības lopūchānās) prahjumus. Mahzibas eestahschu preefchneeleem jasper wiš no wineem atkarigee ūoli, lai pee dejas un dšeedaūhānas peedalitis pehz eespehjas wiš jaunalee skoleni. Lahš atteežas uš wezafam ūajem, tad dšeedaūhāna ewehlamā wišeem, tureem ir muštaliūta dširde un balšs; widoja wejuma, balšs mainiūhānās laimētā, wingrināūhānās dšeedaūhānā jahahtrawu. Mahziba uš siliģu un ušpeescha- meem muštās instrumeteem toti eetejama; lahš atteežas uš

pubščameem instrumeteem, tad speheūchāna uš teem pee- laiūchama tīkai tā wajadšiba preefch skolenu orcheūtru fahstah- diūchānās, un pee tam ne žitadi tā sem ahrsta ūingras kon- troles. Deja, dšeedaūhāna un muštās mahziba pelna pilnigu ewehribu skolenu eestihstās attihstības ūinā.

Ihdewumi, lahš želas žaur ūho darbu eweūchānu, war tikt ūegti waj nu žaur ūewiūchu nobolli no skoleneem waj, ari no skolu spezialeem lihdsleekem. Pee tam nebuhs leeki at- ģahdinat ahradhijumū, lahš dots ministrijas žirkularā no 15. janwara 1889. g. Nr. 1068 ihmejotees uš muštās un dšeedaūhānās mahzibas eweūchānu skolās un protī, ka buhtu peekaujams ušajinat uš lahprahigeem seedojuumeem preefch ūha mehrtā weetejos eedšihwotajus un priwatus labdarus, it ihpaūhi tur, tur speziale lihdsleku nepeeteel.

6) Pahs par ūewi ūaprotams, ka wišs par ištiseem win- grinajumeem ūajitais ihmejas uš pilnigi weeseleem skoleneem; siliģigi un mahģigi bebrni, tūri ahrti ūaauūejas waj dabū žitas lahdas laites, war peedalitees pee ištiseem wingrinaju- meem ne žitadi, tā ar skolas ahrsta atkauju un sem wina kontroles. Wispahrigi ištiseem wingrinajumeem nehadi neh- drihšit buht peepēchu rafhurs un tos išteetot wajaga ūingri ewehrot skolenu ihdiwidualās ūawadības. Weh tam pee ištiseem wingrinajumeem wajag peemist sinamāi dahai ušjautri- najuma, žitadi tee ir nehderigi un nogurdiņoūhi preefch skole- neem. Ištise wingrinajumu weidi war tikt grohtī pehz we- tejeem apstahleem, lapehz pedagogištām padomem ir teefša išteetot weenas waj otras wingrināūhānās weidus.

7) Kanizās (uš muguras neūojamās ģrahmatu ūomas) peelaščamas tā weenas no mahzibas peederumu neūochānās lihdsleekem, bet naw uštatomas par skolenu formas arģebra nepeereūchamū peederumu. Pee tam mahzibas eestahschu preefchneezibām jasper nepeereūchamī wajadšigee ūoli, lai pehz eespehjas atweeglotu raniju smagumu, it ihpaūhi preefch jaunahajām skoleneem.

8) No personam, turās ģrib eeneim widojo mahzibas eestahschu ahrsta amatu, ģapraja, pehz eespehjas, spezialeš ūināschānās ihgienā (weselības lopūchānā).

9) Pee skolas ahrsta peenahlmumeem peeder periodiūta wišu skolenu medihiniūta apstatiščana (stary žitu, latrā ūinā wišu jaunumeto apstatiščana), pašahwiga ušraudšiba par wiņu ūanitaro ūabwollī wedot ūanitaru listi par latru skolenu ūewiūchi un fahstahdot ihģebeju pahrsatu par mahzibas eestahdēs ūanitaro ūabwollī, lahš žaur skolas preefchneeku ūahdams preefch mahzibas apgabala ūuratoram.

10) Skolu preefchneezibām un skolu ahrsteem ģagreesch ūewiūchi wehriba uš ihģigu siliģību parahdiūchānos stary skoleneem, lai skolas pehz eespehjas aihģargatu no ūho siliģību ihplatihčanās. Pee tam eetejams ūert bej lahweūchānās wišus wajadšigos ūotus, lai mahzibas eestahdē uš laiku neh- titu eelaiūti neween ūajimūūee, bet ari wiņu tūweeneel, jo tee war weinatat siliģības ihplatihčanos žaur peeliūchānu. Nepeereūchamī ģagreesch wehriba ari uš ihģigu siliģību ģadi- jumeem amata personu ģimenes, tureem dahščānās ar skoleneem. Pee augschminelas ahrstneezišās apluhfoūchānās un žitos ģadijumos skolu ahrsteem jaišteeto latra ihdewiba, lai eespehstinatū skolonus ar weselības apfardšības elemen- tareem prahjumeem, it ihpaūhi lah atteežas uš ūewis un žitu aihģardšību pret ihģigām siliģībām.

11) Skolu preefchneezibām eetejams ruhpetees ar skolu ahrstu palihdšību par to, ka skolas dabuht sem weenadeem waj otradeem nofajijumeem, bet bej waištis deeneūa teefšām, spezialiūtus aju un ūobu siliģībās, lai žaur ušraudšību par skolenu rehji un ūobeem nowehrtu wehlat ģrubti noweh- ūchamas eesafotajuschās siliģībās. Pah ūehā ūinā ūperteen ūokeem skolu preefchneezibām ir ģasno apgabala mahzibas preefchneezibai dehš tahlateem ahradhijumeem par leetas organihščānu.

12) Pee ihwarigakeem skolenu weselības aihģardšības lihdsleekem japeeslāta ģaiūa ihģribās uštūreūchāna skolu telpās. Skolu preefchneezibām un skolu ahrsteem ir jasper wiš ūoli, lai telpas, turās uštūras skoleni, pehz eespehjas ruhģigi tikt ihwehdinatās un pee tam tahdejadi, ka skoleneem naw jabadās no ūaauūeūchānās. Wajadšības ģadijumā, jautajums par skolu telpu, it ihpaūhi klafu wehdināschānu ūewiūchi apihpeeschāms pedagogištā pa- dome un apihpeeschānās ihnahłumi ģapasno mahzibas apgabala waldei.

Beigās turu par wajadšigu peeshmet sefoūho. Ušģih- ģajai un ruhģigai ģahdibai par skolenu ištise attihstību, tūri ir to teefchāis peenahlmūs, tureem ušģizeta skolenu wadiba, tomeht newajag parahditees tahdā weidā, lahš skolenos waretu atstahst eespaidu, it ka weselības aihģardšiba ir žilwezes ženteenu augsstahais mehrtis. Turpreti, skolonus wajag no pašas jaunības wehš uš domam, ka weselības hauda naw moraliūstas buhtības žeeniģ pašmehtis. Weselību wajag ūopt un ūargat latram, — tapehz, lai tā atkautu mums ihģilbit muštū peenahlmūs, talpot labam, išteetot dahištās dahwanas preefch noderīgās leetas. Neprahģigi ūawu weselību bojat ir ģrehģi, jo spehti mums naw no Deewa doti tapehz, lai mehš tos poūti. Žiteem wahrdēem ūolot, ģahdību par weselības uštūreūchānu eetejams ūaweenot audšinamo apšinā newis ar juhtības waj semas pašmihstības ženteeneem, bet ar ūahģegumu par atbidību pret Deewu un ūaweem tawā- keem, ar jaunelšos pamatim attihstamo idealu par žilwezes talpoūchānu moraliūtai ūahetibai. Tīkai ūehadi ihsturotees pret weselības lopūchānās jautajumu, skola ūagatawos laudis, tūri, no weenas puūes, pehz ūawa weselības ūahwollā buhs neh- derigi ūewiģigi darhibai, no otras puūes, ihrahdiūees par spehģigeem rihłotees tā wajag ģadijumos, tad peenahlmūs pahwehš nehauptit ne weselības, ne dšihwības. Tīkai ūehadi mahģidama skolonus, skola ūaweenos ūawu ruhģību par jau- nelšu ištise attihstību ar teem audšināschānās mehrtēem, tūri apšimeti Wisauģstālā restriktā no 10. jūn. ūh. g., pehz lūweem nehitiģi ģaģeņschas wišam skolotaju-audšinataju perso- nalam, ka jau ahradhiju žirkularā no 20. jūl. ūh. g.

No Peterburgas. Laikā no 18. ihģi 21. au- ģustam siliģību ģadijeeni ar toleru maūinajuschēs; Kwan- tungā, Peelubras, Amuras un Transbaikala apģabalos, ihnemot Wladiwostoku. Auštumos no Baikalesera ir tīkai weens koleras ģadijeens Iūhefahiniūtā manis. Ddeūā wehš weenmeht nahš preefchā ihģidomigi siliģībās ģadijeeni. No

11. ihģi 20. auģustam ūaslima 11 personās, no kurām 2 nomira. Kopsch 25. maja pawiūam ūaslimuschās 21 persona, no kurām 5 nomira. Lai apihpreestu turpmā ūeramos ūotus pret koleras ihplatihčanos, aihšomandēs turpu bakteriolohģijas ūofeūrs Wisolowiūchš. Raugotees, ka ari Wīlenderūas kolonijā, Ddeūas aprinki pamānēs lahds koleras ģadijums, ūherūonas ģubernatoram uhdots ihplatit ūanitates ūomihģiūas darbību ari uš Ddeūas aprinki.

— Uš kraūtu aihšahwības brunu ūuga „Russalka“ boja ģahģuūeem juhneekem par ģodu ušģētā peeminēla atklahščānās žeremoniās ir ūehahds: 6. septembri buhs dwehsetu miūcha un miuūschu deewtalpojumš ūw. Sihmana oūas bahģijā. 7. septembri kara spehta ģahģeens ģar peemi- nellī. Rahd pilhwers no peeminēla kritis, ūugi Remeles reidā dos ūaluta ūahweenus un ihģreūofeēs karogeem, pehz tam ūelos peeminēla eeswehtihšana. Tad buhs pateizības deewtalpojums; pehz tam brofastis juhneeku kluba wajaras teūpās, ka ari brunu ūuga „Russalka“ ekipahšas apahū- lahewju paģeenahšana.

Ubrsemju paūu leetā. Kā ūinams, ihģi ūehim wa- reja dabuht želojuma jeb ahrsemju paūs par tīkai 50 ūap. pašes ģrahmatinās ihģatawofčanās mafās, ja pašes nehmeš warea ušrahdit no ģubernas medihinalwaldes apihprinatu apleezību, ka wiūch ir pateūi siliģis un ka tam weselofčanās noluhkā wajaga dokees uš ahrsemem. Schahda ūahribā tagad atģeta žaur polģijas departamenta žirkularu, lahš ūan: Ģeūūleetu ministrija ir dabuģe ūinat, ka pee paūu ihdo- ūchānās personam, turās želo uš ahrsemem weselofčanās noluhkā, ka ari pee mafās ūemūchānās no ūhām personam par pašes neuhrahdiūchānu noteiktā terminā, teel nepareiši ih- leetotš paūu uštawa 253. panta 14. punkā (Lit. Ir. XIV. sehj. 1890. g. ihdem.). uš ūura pamata ir ahrwelets ewainoteem ofģeereem waj žitām personam, lahš weselofčanās noluhkā brauz uš ahrsemem, ka ari wišus pawadofčām ūewam un behtneem un wajadšigeem apalpotajeem ihdot ahrsemju pašes pret pašes ģrahmatinās ihģatawofčanās ihdemumu ūamafku. Tapehz polģijas departaments tūra par peenahlmū ihģahdrov, ka ahrsemju pašes uš min. 14. punkā pamata pret tīkai 50 ūap. leelu atihģihību ihģodamas tīt tahdeem uš ahrsemem želoģo- ūeem ofģeereem u. ž. lahrtu personam, tūri karā eewai- noti, ihplatot ūho atweeglinajumu ari uš wiņu ģimenes lozeleem un apalpotajeem.

Wannas par ūolidarihstās ģahwneezības at- želchānu preefch Ģeūū-ūreewiķas ūemneekem neūen tita ihģahdrov par nehbinatām. Tagad „Rust. Weh.“ ūno, ka ūehš atūautums neūot pareišs: ūolidarihstās ģahw- neezības (weens par wišeem un wiū par weenu) atģe- ūchāna eūot noūpreesta leeta, preefchdarbi jau pahģigti, tīt nolehnuma ģahģā ihģidihšana paģahdam atihģta.

No Dwinūas. Ģeplawība peedseh- rumā. 15. auģustā ap pulstien 3 nakti, ka „Dūna-Žig.“ rahģa, Dwinūas adihwotālā pilšehtās dahā, nehahlu no Rihģas wofšala, uš Woloinajas un Peterburgas eelu ūubra atrašis apmehtam 19—20 ģadus weja wihreūcha lihģis. Raha lahā wuūe wiņam bij dšihģ un plāts ewainojums un pee lahģeem denineem dahreena rehta. Pehz drebhem ihpreeshot nolautais peedereja pee maūturigās eedšihwotaju ūehiras. Žimellejot ihrahģijas, ka jaunais žilweš wišu nakti bij ūuhpojis kopā ar diweem beedreem un peedsehnumā uš eelas ar teem ūahģidojees. Ģrubti ewainotš nelaimiģais bij wehš spehriš dahšus ūotus, uš to norahģija aūinu ūihmes uš eelas bruga un tad patritis un uš weetas nomiris. Abi ūeplawas apģeatinati.

No Domopoles (Witehstas ģub.). Pehģejos ģados ūeh walda ūemes pihščānās drudšis. Wairahs apahģetejās miuūchās un miuūchānās no wiņu ihpaūneekem teel ūabalitas mafatos ģabalos no 10—25 deūetinam un pahrdotās weete- jeem ūemneekem un eeahģejeem latweeūeem. Pihščāna noteel žaur ūemneeku dahšas palihdšību. Uš pirmā aju uš- meteena leekās, ka ūemi war eeguht par neela nauđu, jo par latru deūetinu uš reišes ir ģamafā apmehtam tīkai 10 lihģ 30 rbl.; atihģuūā ūuma teel eestaitita tā aihšdeewums no ūem- neeku bahšas, tursch ūinamos ģados ar proģeemem janoliģ- dšina. Bet eestatotees dšitaki ūehā leetā, war redset, ka ūeme ihnahš dahģga, pat dahģgata neūa pateūšā wehrtes ir. Peem- lahds pihģeēs eeguht 25 deūetinas ūemes. Romafā ihpaū- neekam ūeedsas no 300 lihģ 500 rbl.; atihģuūā ūuma ģa- nomafchā bankai, bet ūehi nomafā ūeedsas pihmajos ģadu deūmitos pahri par 200 rbl., ūuma, tūra, ewehdrojot ne wiūai auģligo ūehģeenes ūemi, ir auģstata par tūru latru renti. Ja nu wehš pee ūehim ūumam peeweeno ūehahdas tahdās doūcha- nās, ģan weetejas pašču ūabeedribās waldes lozeleem, ģan „ģubrateem“ — lai leeta labaki wehłos — tad mahščānā dahšam eet dahģreis pahri par spehju. Eemelis ūehahdā ūemes pahrdofčanai ģan laikam mehģejams tai apstahli, ka wiūas ūehis miuūchās ir ihģlatas un pahriūiplatas dahšabās bankās, tā ka no wiņu eeahģumeem ģeubti ūehģama dahšas parahdu nolihdšihšana. Šahš pahš žehłons ir par eemesu ūho miuūchu pahreūchānai pehģejos ģados no weena ihpaū- neeka uš otru un ģalu ģalu žiis nelas weeteel, ka pahrdot ūemi ģabaleem, jo tad tomeht wairat ūo war eeguht. Bet pašā pehoģā laikā, nehstatoes uš to, ka no pihģeem jau ir dahšas eemafšas ihdaritas, dahšās miuūchās pahrdofchāna tā tā apstahģeēs. Žubhams, ka waj atkaujas newarot dahģi. Deesin, tur tā waina mehģejama, waj pee pihģeem waj pee pahrdewejeem? — Dahģi no ūehģeenes eeahģejeem latwee- ūeem peeder pee žitām paģasta ūabeedribām. Bet tā ka pa- ģasla un žitu tamlihdģigu nobolli mahščāna žitir ir nehriūi ūaweenota ar leelām ģrahtībām, lahš pee mums jo parahš, tad lahģahais atleel peerakūitees pee weetejas paģasta ūabeedribās, lahš ūawā ūinā ir tā atweeglinajums ģaimneezihstā dšihwe. Weh pa leelakai dahai ūehi peerakūiūchānās ir ūaweenota ar dahģ- reiš pawhšam nepahrdwaramēem laweekem. Žilweš, nodših- wojis wairafus ģados ūehģeenes paģastā, pahģhams tā paģasta wadhščānam tā ūabeedribām, wehłas, lai to ūehi ūabeedriba ušnem ūawā widū. Neweenam tur nelas naw preti. Weh nu robas jautajums: lahds labums mums, teem wehłetejeem, atlehs, ja mehš ušnemšim weenu mahģatoju wairat? Tur mehš nehahda dahama nehš ūahģhama labuma nemanām. Un te nu mehš, kam ūehini ģadijumā tā wara un tad spehš, eegroģam to leetu tā, ka nenohauūchamās labums reahģejas —

Seemel-Amerikā valda germanu, Deenvidus-Amerikā romānu tautas. — Waj germanu un romānu ašinis šaweenoit buhs til weegli? — Jafchaubās. War notift, ka Deenvidus-Amerikas tautas šajelas pret Seemel-Amerikas Šaweenoit Wafstju politisko gudribu, ka Amerikai japeeder til amerika-neem, t. i. pateesiba seemel-amerikaneem un tās weeta šafa: Deenvidus-Amerikai japeeder til deenvidus-amerikaneem, t. i. romaneem. Daščas šihmes jau to rašda.

Wahzija. Wahju keisara runas šosenē bijušās toti mehrenas poļu tautības jautajuma. Keisars til peeminejie, ka esot nepareiši, ja poši eedomajotees, ka to tiziba waj wehsturistās ihpaščības tilščot aifšahrtas. Tas jau nu pilnigi šaprotams: latotu tiziba jau nu Wahzija pawifam neteel aifšahrtā, drihsat wehl tās peederigeem eerahditas leelotās teesības, ka protestanteem. Bet pate galwenā leeta šosenē tatšču wahju kolonizācijas jautajums, zeturdatmilšarda wahju, kurešč atweblets poļu panu muifču atprieščanai un šosbu koloniju apmetinaščanai. Pee tam keisars Wilhelm II. uifwebris draudibis ar Kreewiju. Daščas wahju lapas peemetina, ka ar to Wilhelm II. šefojot tilai parašai Bifmarla politikai: Bifmarks atrahis, ka weenigais mejšis ar Kreewiju esot poļu jautajums, jo tilkās Wahzijai ka Kreewijai esot šawi poši, kuru politiska weenības lufšiba pahraugama un šingri šawalidama. Poļu agitatoreem Wahzija jafinot, ka tee ar Kreewija neparot zetel uf atbaifst. — Keisara pawehšte, ka šosenē waini tiks nopieheiti, atradufe pee wifšam eemihneeku šahrtam štu atfihšanu un gawiles, tās ar pošeem ir it ka plahšters uf agrakām rehtam.

Aufiro-Ungarija. Nemeeri Agramā Kroatija mafleet mitejušees, bet wehl arweenu wehšo nifnis eenaids pret šerbeem tablat un itin weegli war atgaditees jauna nelaieme. Agramā tatšču 3 deenas tufuščas poštās šerbu širgeni hodes un nami un peelaufi šerbi. Gemesli šehai šawadai parahdbai, ka til nifnis eenaids warea iželtees šary diwām til radneezifšam žiltim, daščadi. Šerbu un kroatu waloda par šewi nemot neifšahrtas wairat weena no otras neta diwas weenas un tās paščas walodas iškofnes. Bet šerbi ir pareižijigi, kroati — katoli. Kroati rakša un drufā grahmatas latinu alfabetu, šerbi — kirilicā. Kroati dšhwu Aufiro-Ungarija un jau gadu fimteneem šwabadi un išaudiejušči šawā šarpā šewifšči, šarewifstū garu, šewifšči robeschneeki, kas agrar robesčas waftejet gandrīb pašahwigi žihnijušees ar turkeem. Šerbi turpretim atfwadimajušees wehl 19. gadu fimteni un ir mafat šarewifski. Šerbi nu uifšahjušees drufstū augššahrtigi pret kroateem: aifšahjotees uf to, ka Šerbija tatšču pašahwiga walste, tee eedomajušees, ka kroateem jatanjo pehz to (šerbu) stabules, ka teem jadowā uf peeweenoščanos šerbu karalistei. Bet kroati atkal nifnina šerbus; gan tee grib dibinat Keel-Kroatiju, bet wifš-pirms ap to weenot til Aufirija atrodofšās kroatu prowizes: Kroatiju, Šlawoniju un Dalmašiju, šem aufreiešču keisara nama, šamehr šerbi domā un šapno no Keel-Serbijas, ap kuru beš tagadejās Šerbijas buhtu jaweenojās šewinjai, šeržegowinai, Wež-Serbijai (tas wehl turku rošās), dalai no Matebonijas un Kroatijas. Kroatu agitācijas preefšagalā šahw Diatowaras bifšaps Štrafšmairs un Sarajewas erz-bifšaps Štablers. Gewehrojams, ka leelkroatu agitācija tee pee Wines galma labi eerahdita. Leeta šahda, ka ar šeril-kas Keel-Kroatijas nodibinaščanu buhtu radis mafleet pretšwar pret liberalo Ungariju. Weš tam Balkanu šahwi weegli preefleetos Aufirijai, ja pašča Aufirija jau pašahwetu deenwidus-šahwu, kroatu walste ar plahču pašahwalidbu. Aufirijas šahwi šipri žerē, ka pašča Aufirija buhs jadowina ar laiku peejas federalas (šabeedrotas) walstis, kuras warēs pašahwet šem weena šahšburgeešču walneeku nama. No šchām 5 walstīm buhtu 3 šahwu walstis: Keel-Šehetija (t. i. šewemija un Morawija), Polija-Waifšija, Keel-Kroatija, tad madjaru walstis — Ungarija un Aufirijas wahju dafa, t. i. Kejas un Aufiščas Aufirijas prowizes luhš ar šlpu prowizem. Bet šerbi nu par šahwdeem Keel-Kroatijas planceem loti nifni, jo žaur to šaudetu šawu nošimi Šerbijas karalistei. Šahdejadi tad ištahdrojas, ka šerbu awifēs šahwa nifni šobotees, tad kroati šwineja šweeđahšanas šwehtis un fuhtija padewibas telegramu Aufirijas keisaram ka „Kroatijas šaralam“. Šerbu lepas nu nehmas ištahštit, ka kroateem neta neefot pašahwigas tautifšas literatūras un teem neefot netahda teesiba uf pašahwibu. Par to atkal kroati neganti šajpita. Un tā ka nu šerbu širgeni tā ka tā til šingri nebijā lahga eerešeti, tad it weegli šaprotams, ka warea iželtees leelifšs trājis. Kroati tatšču jau tā ka tā til šingri pašahw uf šawām tautifšam teesibām, ka tee nereti norauj šemē un šahleščš ungaru walstis šarogu, šaut gan tee ofšiali peeder pee Ungarijas. Kur nu wehl kroati lai žeeftu pahrgalwibu no šerbu pušes.

Anglija. Daščas awifēs nošredifšchās par to, ka angļu kara waldeš idewumi, žil luhš šchim iž rehkineem nošahrtams, it nebuht netafimeetees, šaut gan jau 3 mehnešči pagahjušči, šamehr meers nošehgts. Lidhāds jau nu taitšniba, ka kara spēhšs Deenwidus-Afrika wehl naw neziš ewehrojami pamafinats, bet to teefu tatšču atfihit wifš šewifškee išewumi par kara materialu un ešpediziju šarihofščanu. Daščas awifēs šinofuščas, ka buhru wadoni šadowajušči pagehret no angteem meera luhgumā peepreesto 3 mitšonu mahžinu weeta, šas nolemti kara šahdeš at-luhšibai un šarum atkal uifubweei, 6 mitšonus, žitadi teem pagalam neefot eephejams atkal eerihlot šaimneezibu. Par to nu daščas angļu awifēs piftas: buhri tagad esot angļu pawalstn.eki un teem wairš nešahjotees šahdit pagehrumus, to tee wareajušči tilai piemš meera luhguma. Tagad tee warot eefneegi tilai luhgumus un teem esot katrā šinā meerā japateel ar to, šo teem atrodot par labu dot angļu waldba. Angļu šahgums labi ištahdrojams: angli bija eedomajušees, ka tee it weegli aplufēs buhru praščās ar to, ka tee apghbdās buhru wadoneem Afkas weetas walstis deenešā. Bet buhru wadoni naw wis tahdi wiftus patrioti, šas par eenaidneela naidu nodod šawu tautu, tee preefšš šerwis neta neprašā, bet to teefu wehšas šo wairat šahghdat preefšš šawas tautas. Šchahda ištahroščanās angļu naušas mafieem pawifam šas jauns, nedžrdets. Ša nu war žilweili atteiktees no šerfonija labuma! Lidhāds jau nu taitšniba, ka pehz škuma bueta,

buhreem naw teesiba, wehl to praft. Tomehr angļu waldba daritu toti negudri, ja ta ašt un šrupi atrahditu wifš buhru tagadejās ša šafot „papilbu“ pagehrumus, šo tilai pehz meera nošehgščanas bija eephejams galigi pahdešet, šahds išewumus praša šahrtigas šaimneezības atkal-eerihkofšana ištahdrošana šemē, pat ja šchahda atkal-eerihkofšana noteel uf šnawalo. Awife „Daily Graphic“, Šchemberlena kunga „leiborgans“ gan šepni ištahšas, ka angli jau tā pret šaweem „ufwareteem“ pretimeešem ištahrojušees ar tahdu augššahrtibu, ka šas žitir neefot peedifšwots. Šf ta tad redšams, ka Šchemberlens grib palift pee šawa. Bet žaur tahdu eeteepibu rafšos Deenwidus-Afrika no jauna šibws eenaids pret angteem un pehdešee buhru peepreesti tur turet ligatus gabus leelu kara spēhšu, šas teem ištahfatu wifšmaf 10 šahrt wairat, nešā neleela peefahpščanās pret buhru praščam. Interesanti, ka uf nupat notureta angļu šahdbneeku šabeedribu kongreša peeneta refołuzija, kura buhru karšč nošauts par weenu no netaifnakeem tareem, par šahwdeem šahšha wehšture.

Holandija. Holandeefču ministru preefšchneeks Kuipers šingri ištahdrojis, ka wifšas baumas par Holandijas peefleefčanos trejšabeedribai waj par ogtu šahzijas atdoščanu Wahzijai esot pilnigi iž gaira grahbtas. Wini, Berliti un Romu apžetojot šas wedis šarunas weenigi šaimneezifšos nolufšos, atteežibā uf tirdšneezības luhgumu atšawnoščanu. Weš tam ar notufuščas šarunas deht pašta unijas (weenibas) nošehgščanas šary Holandiju, Wahziju un Aufiriju. Pa-teesiba nu ministru preefšchneela ištahdrojums mafat apghahšč, ka šiprina ištahrojušchās baumas, šo agrar holandeefšči toti šihwejās pret pašta uniju ar Wahziju. Un pee tirdšneezības luhgumu šarunam warbuht ar teel pahrrunats ar dawšeeem wahju un aufreiešču tautšaimneeteem jau labi šen pajeltais joutajums par Widos-Eiropas walstju muitas šaweenuibu, kura nu gan wehl til drihs netiks nošehgta.

Portugalijs. Portugališā ižehlees leelifšs štandals. Dpořizijas preše apwaino waldbu, ka ta esot Portugališās šrona dimantus beš parlamenta šinas un atšawās wifšpirmē eekihlahjufe lahda bankā un pehz pahrdewufe. Šat šegtu šchahdu nebarbu, tad ištahro dimantu un dahrgatmenu weeta walstis mantu glabatuwē tufušči nodoti neihšti weeta, kuru wehrtiba mehrojama šapeifam, šamehr ištahro šrona dahrgatmeni bijušči 25 milj. milreifu (ap 50 milj. rbf.) wehrtiba. Interesanti nu wehl, ka ministrija uf wifšeeem šchēm apwainojumeem naw wehl neta šekufe. Ša tad šapeenem, ka apwainojumi dibinati. Un pee tam wehl ministrija šeh it nebuht newar atšahfnotees ar naušas truhšumu, šo ja šas buhtu bijis weenigais eemefifšs, tad tai nebuhtu šaws darbs jafšehpi no tautas weeteemeem. Redšes, šas no wifa štandata wehl ištahšs — ja apwainojumi peeradišees par pilnigi pateeseem, tad gan gruhši žitams, ka ministrija spēhš noturetees, šaut gan Portugališā un Španija pašahw wežš paradums, ka walboschā ministrija til tad šriht, šad ta pee wehšehšanam wairš newar šadabuht balšu wairumu.

Greeķija. Bibeles Greeķi ir drufata šengreeku walodā, kura šipri ištahrtas no jaungreeku žeb tās walodas, kuru tagad tauta Greeķijā runā. Šat un tautat tautas walodā daritu peejamu šawno Deribu, tad Palifš ewongeliju pahrtuloja tagadejā jaungreeku walodā. Notita neširdees leetas! Študenti, šas wifšahr šelo laika šaram, Greeķijā uifšahjās pret Bibeles drufafšanu jaungreeku walodā. Ižehšās pat ašnawās šadufšmes šary študentem un poližiju. Wairafas šerfonas tifa ewainotas. Palifš no wifa ta tomehr neifšās traužetees un turpināja šawu teijamo šawnas Deribas tufloščanas darbu. Šchinis deenās Greeķijas galwas pilšehtā Atenās ištahpaušs wehšis, ka Palifš darbu pahdeibšš un šawna Deriba drihsūmā ištahškot šajā. Radās atkal no jauna šipra lufšiba pret Bibeles drufafšanu jaungreeku walodā. Šchī lufšiba peenehna til draudofču rafšuru, ka ministrija žutufēs peeprešta ištahš pawehiti, šas aifšedēs jaungreeku walodā drufatas Bibeles eewefšanu waj drufafšanu Greeķijā. Un tomehr jaungreeku waloda ir ta, kuru runā ša tauta tā waldba! Ša tad nu ištahdrojams tahds til ne-prahbtis šelis — aifšeed jauno ištahmenti drufat tautas walodā? Ša ištahdrojama til dihwaina lufšiba pret Bibeles jaungreeku walodā? — Šaahšit, ka šas ir šchawinifšma angliš. Greeķeem ir šlawena pagahbtne. Wifu šentšču literatūra ir wifšlawenatā wewes laifos. Eiropas kultura pa leelat dafai dibinas uf šengreeku kultūras. Šengreeku walodā šarafšiti til šlaweni, šafšiti dorbti, ša Homera „Difšea“ un „Iliade“, Širipida, Šraila un Šofolka tragedijas, Platona un Aristotela nemifšigees dorbti un wehl žiti rafšiti, šurus šasa un štude wehl mušfu deenās, pehz gadu tuhfšofšchēm. Greeķu jauniba šawā pahrtištahšā patrionifšmā un domā, ka žaur to tiftu nowahrtā lufš wifu šentšču lufšitā literatūra, ja šawna Deriba wifu šemē tiftu drufata un laifra ar jaungreeku un newis ween šengreeku walodā. — Patriotifšms ir laba leeta, šawu tautu un tehriju buhs ištahneem miblet, bet to darot nedrihtšš šaudet prahtu. Melahda mibletiba nedrihtšš buht aifšā, šo aifšā mibletiba wairat šaitē neta labu dara.

Deenwidus-Afrika. Generalis Deweš preefšch aifšbraufčanās uf Eiropu pee šahda meelafša šappilšehtā turejis šparigu runu. „Mifšee draugi,“ tu wifšch eefahzās, „buhru tautības želms wehl šalo un aug augumā. Ištahnees tam rodās jaunas atwafēs. Ša tautat mums tagad šwahidigi, bet laifš nahšs. — Šeh ir mafš uhdens šrautifšch. Waj wifšch teifš: nahj un mani aifšdame, ja tu to wari? — Ne. Un šahpehš ne? — Šahpehš, ka šas wehl mafifšch. Bet šad wifšch pehz 8 luhš 10 gadeem žaur leetūs gabšeneem taps par upi, waj tad wifšch ušdroščinajees ištahzinošči šajit: aifšdame mani? — Gluhšči luhšidigi ir arī ar mušfu tautu. Leetus un upites arī šeho tautības šrautu pahrewehšč par upi. Leetus gabšeneš luhšifšas eerotšchēm muhneeku rotās. Weš materialu un eerotšchēm muhneeks neta neefšehpi uif-buhwet. Šuhs ešhet tahdi nepezeščchami eerotšči. Balhšdeet ištahweens, žil un tā ween wifšch spēhš šchēm muhneeteem, mušfu tautas wadoneem. Šad aufiš deena, peenahšs ta štunda, šad Deenwidus-Afrika buhs weena šaweenota walstis, pašahwofšcha no wahžeeem, angteem, ašrikandereem, bet wina tad arī buhs neafšariga no šatras žitas waldbas, weenigi atšariga til no paščas tautas. Nahšs laifš, šad mehš redšefšam, ka neefam par walti žeeftuščī.“

Wakara-Indija. Par pehdejo katastrofu uf Martinišas šalas nahš loti druhmas šinas; Martinišas eemihneeki

šahkot arweenu wairat nahšt pee pahrlēezības, ka wifšahab pawifam aifšahbi šalu. Morne Kuifšā un ūfupa šahdbčas ištahfifšas newis žaur Belē šalna wežā šratēra ištahwumu, ša 9. majā, šad gajēs un wahrošču dubiu ištahwums ištahfifšija Sen-Šjeras pilšehtu, bet gan no jauna eefahjušči darbotees diwi žiti šratēri, par šureem domaja, ka tee jau šen pilnigi ištahfifšči. Gewehrojams, ka šchoreiš žaur wulfana ištahwumu naw wis ar reifš nonahweti wifš abu mineto šahdbču eemihneeki, bet laba teefa, pehz daščam šinam ap 1500 dabujušči ištahhbees, šaut gan pa leelafai dafai aplahhti breefimigām beguma bruhžem: dawšeeem šarajotees ahda leelās šrehmeles pee meefas, beš šchahbam leela dala no ištahb-buščamees wehl beigšchotees šimnizās. Pat 20 werštes no Mon-Bele šalna atšahbi guloščā šor-de-šransa pilšehtā bijufe manama šipra šemes trišes un peepēšči juhtas uifluhdi nošahfējušči juhemalā atrodofšchās eelas. Wifš eemihneeki no šchām dabas parahdbiam tā ištahjušees, ka tuhfli atšahjušči namus un šahbhgušči uf apšahrtējeem šalneem. Tagad arī patš Martinišas gubernatori šingri uifšahwot, ka jaatšahjot wifa Martinišas šalas šemeeta dafa luhš ar šor-de-šransa pilšehtu, kura žaur jaunatwehruščamees šratereem teelot luhš apdraudeta. Luhš šchim šor-de-šransa žaur šahdu šalnu rindu bijufe šaragata no wežā šratēra ištahwumeem, bet jaunatwehruščees šratēri arī to apdraudot. Lidhāds behdigas šinas nahš no Martinišas šaiminos atrodofšchās 1600 kwadratwehrušču leelās šwadaluša šalas. Pehz šinom ištahfifšchās bijuščas, šwadalušas galwas pilšehtas, žaur šahda wulfana ištahwumu tufušči aplahhti pelneem wifš galwas pilšehtas žumti un eelas. Lauzeneeki šahbhgušči pilšehtās un luhš ar to ištahlees leelš pahrtifšas luhšseku truhšums. — Amerikānu preše pahmet šantšču geoloģifšai komifšijai, ka ta ištahrejušēs neštifšti un nepareiši, apghawjuše, ka galwenās breefimās preefšch Martinišas šalas esot pahghluščas, šur pateesiba tagad ištahdotees, ka tās warbuht tilai wehl eefahjuščas. Šchī komifšija ar šatēra šungu preefšchgalā ween esot wainigi pee ūfupa un Morne Kuifšas nelaimes. Šchās šahdbčas maja widi, pehz Sen-Šjeras ištahfifšchanas bijuščas no šaudim atšahbtas. Bet geologu meerinafšana pamudinajufe jau tā bešehdigos šahdbču eemihneekus, atgreetees šawas agrafos mitelšos. Wifšahr Mon-Bele šalna deenwidus nolaidums esot aplahšs ša šetu jauneeem šratereem, ištahweem wehloščchās mafas pluhšot uf šalas deenwidus dala, kura warbuht drihsūmā tifs tapat ištahfifšā, ka luhš šchim šemeeta dafa.

Teefleetu nodala.

Teefleetu jautajumi un atbildes.

Jautajums. Ešmu no šahdas šerfonas wairat reifēs apšahdšes pee pagafšteeschā un šatru reifē ešmu atšahf-nots, bet par manu laifu šawefšanu un tehrineem pagafšteeschā man neta nepeepreefšch. Pagafšteeschā atrodās 15 werštes no manas dšhwes weetas. Ša es waru tiftt pee šawas šahdes atfihšfšinaschāns? ūbon. Nr. 6211, Šmolensf. gh.

Atbilde. Šf jautajuma naw redšams, wof šuhšiba bija kriminala waj žiwila. Žiwilās žeb praščas šuhšibās, ša winas mehšš šaut, teefa peepreefšch tam, kura prašču ištahpilda, teefas un leetas weščanas ištahwums t. i. atfihšfibu par aifšahwim, adwofatam un teefai (šempelmaršas, teefas poščlinas u. t. t.). Kriminalās leetas turpretim neteel nešahda atfihšfiba peepreefšch atšahfnotam. Šas ir truhšums mušfu šifumes, kurešč šo gruhlat šajutams teem, šuri newainigi ištahrejušči warbuht ligu eepreefšchējas eefloščchāns žee-tuma šodu un tad no teefas teel atšahfnoti, wifšgruhlat, šinams, teem, šuri teel noteešati, ištahch warbuht šatorgu un til pehz teel atšahfnoti par newainigeem. Arī wini nedabū nekafdas atfihšfibas nešš gandarījuma, ša šas ir parašis daščās ahšreemes walstis. — Ša šuhs ešat wairafšahrt no weenas šerfonas nepareiši apšahdšes ar noluhšā želt šums nešlawu waj žitadi šums šaitet, šuhs warat tilai par to šuhšetees kriminalā šahrtā, atfihšfiba par laika šawefšanu šums arī tad neifšs peepreefšch, ja ween šuhs nepeerahdbifšat šawejumu, šas teefšči žehlees žaur šuhšetaju. —ns.

Abon. 3145. Tahdā šahrtā, ša šuhs domajāt, naw eephejams šchini leetā rihtotees; šuhsu peerahdbijumi naw peeteefofšči. —ns.

J. D. — S. Šif plaschi atbildet, ša šuhs wehlatees, mums neatšaj apweščohās telpas; jautajums preefšch wifš-pahribas arī naw deefgan šwarigs. —ns.

Abstraps (torgi).

- Bežfu-Walfas meert. šap. pahrtod:
- 31. auguštā. Šufšoneeku m. Šehšis, peefš. par 210 r., šip. par. 3500 r., wehrt. 500 r.
 - 20. septembrī. ūlunu m. šawdonā, 12 d. 79 gr. leelas, peefš. par. 308 r., šip. par. 1000 r., wehrt. 1000 r.
 - 20. sept. Dežšchoneku m. šewirans, 12 d. 29 gr. leelas, peefš. par. 3400 r., šip. par. 900 r., wehrt. 4650 r.
 - 20. sept. Šilencešču m. šawdonā, 14 dahlš 84 gr. leelas, peefš. par. 1100 r., šip. par. 1203 r., wehrt. 1650 r.
 - 20. sept. šalna šuberu mahšjas šahžrenā, 19 dahlš. 3 gr. leelas, peefšchawonāis parahbs 1400 rbf., šipofšas parahbs 900 rbf., wehrt. 2100 r.
 - 20. sept. Šlawešču m. šaikamā, peefš. par. 1600 r., šip. par. 900 r., wehrt. 2400 r.
 - 20. sept. šewonanu m. šewifšoni, 11. rabis. 15 gr. leelas, peefš. par. 600 r., šip. par. 500 r., wehrt. 900 r.
 - 20. sept. šelas šlanu m. šerufšchās, 13 d. 21 gr. leelas, peefš. par. 106 r., šip. par. 1340 r., wehrt. 1000 r.
 - 20. sept. Šwaisnes m. šahšā, peefš. par. 232 r., šip. par. 2000 rbf., wehrt. 400 r.
 - 23. sept. Keel-štofu šimnu m. šifene, 23 d. 59 gr. leelas, peefš. par. 1800 r., šip. par. 4036 r., wehrt. 3450 r.

Širgus šinas.

Rabiba eefššemes širgos beš pahrmāinas. Peeweemū mafleet pawairojušees, tomehr wifšpawim tee wehl deefgan neežiti neifšā šahzijas ofšās, bet pat Wainās un ūšomas juhtas ofšās luhš ar to arī ženas wehl šwahbas, neteel pee šingribas. Ahšreemes ženas paleel šingrafas žaur to, ka par netafimo Argentinas rajču ištahšat šilhtafas šinas. Wahzijas širgos luhš šchim nošlehts til luhgumu uš labības apghadščanu šeprembi. Anglijas širgos meerigi, bet ženas pašahwigas. Arī šranšču šiwus juhtas širgos teel mafš peewešē. Amerikā tenbeje šingra un ženas

Sludinajums.

Von Torlus'a laulu behrnu fanehmeju eestabdes turatorija dara zaur scho sinamu, ka feschu mehneschu ilgais mahzibas turis preefch **Widsemes Latweeschu laulu behrnu fanehmejam** fahfsees fchi gada oktobra mehnescha widu Rigas pilsehtas flimniza un ta usnemschanas noteitumi preefch fchis eestabdes ir fchahdi:

- 1) Eestabde eestahjotees skolneeze nedrihst buht wezala par 40 gadeem, winai wajaga buht wefelai un fpehzigai un prast tefofchi latwifli lasti.
- 2) Itatrai skolneezi eestahjotees zaur rastu jaapnemas, peefopt 3 gadus, rehlinot no turfa pabeigschanas, us lauteem behrnu fanehmejas amatu, zitadi winai jaatmaks behrnu fanehmeju eestabdei par winas mahzifschanu isdota suma. Schai atmaksai janoteek ari tad, tad skolneeze, turju nebeiguft, patwafigi, bei turatorijas peekrischanas, aistahj eestabdi.
- 3) Skolneeze apnemas, par winas mahzibas laulu ispidit peh; turatorijas noteituma Rigas pilsehtas flimniza flimneeku topejas amatu.
- 4) Skolneeze dabuu sawa feschu mehneschu ilgā mahzibas laika brijwu usuru.
- 5) Mahzibas laitam beidsjotees skolneeze teek Widsemes Medizinal-Waldē eksameta.

Peē tās paschas reises turatorija greeschas pee mahzitaju lungeem un pagasta waldem ar luhgumu, **peeteift ar rakstu weblakais libdē 20. septembrim fch. g.** perfonas, turas buhtu derigas un mehletos, us lauteem nodotees behrnu fanemschanai, un proti sem schahdas adrefes:

„Von Torlus'a laulu behrnu fanehmeju eestabdes turatorijai, Rigā, bruneneeku namā.”

Rigā, bruneneeku namā, 20. augustā 1902.

Udewumā:

Brunneezibas sekretars:
von Samson.

1223/24

Manā grahmatu pahrdotawā dabujama, latrā pagosta walbes fanzleja, pagasta amatu wihreem un ziteem tit loti wajadfigā grahmata:

Widsemes semneeku likumi.

Peh; 1860. g. 13. novembra Wisaugstaki apstiprinateem likumeem un teem likumu nosajzumeem un noteikumeem, turi wehlat isdoti la winu pahrgrossijumi un papildinajumi, Widsemes gubernatora generalmajora W. D. Surowjowa usdewumā fastahdijis Widsemes gubernas semneeku leetu komifijas palahwigais lozeflis ihstems walstspadomneeks G. W. Jakobi. Tulkofis Cand. jur. P. Dre. Maksa brofchets 2 rbf. 50 lap., eefseets 2 rbf. 60 lap. Pa pastu peesuhot 2 rbf. 80 lap. un 2 rbf. 70 lap.

Ernsta Plates

**Kalku eelā Nr. 36, Rigā,
fwejneeku tihklu**

Peē Balofcha. **fabrikas noliktawa.**

Beedahwaju sawu pasihstamo krahjumu **kokwilnas, linn un wilnas anshamo dšju, gatawu tihklu un wadu, deegus un dšjas** preefch teem, **kokwilnas un wilnas feku dšju, sehgeku deegu un schujamo deegu, wisadas wates.**

J. Antipow,

Rigā, Kalku eelā Nr. 36.

Ruhdsu cewehrot manu adrefi

Patlaban **Ernsta Plates** apgahdiba isnahfise schahda grahmata:

Mahjifaimneezibas

un

Pawahren mahfjla.

Rokas grahmata seltenem un nama mahtem wifos jautajumos par glihtu, smalku un cenefigu mahjifaimneezibu.

Sastahdita peh; ruhpiigi pahrbauditeem parangeem.

Ap 1100 ehdeenu rezepiti.

Ar dands fihmejumeeem tekst.

I. un II. dala.

Maksa abas dalas kopā glibti sehjumā 3 rbf. Pa pastu peesuhot 340 lap., us naloj. plarej. 350 lap.

Kas schis grahmatas saturu pahrbaudis, tas pahrliezi nasees, ka ta bija latweescheem nepeezeeschama un ka ta nedrihstetu truhst neweenā mahjifaimneeziba.

Ernsts Plates, Rigā, pee Petera bajn. un Stahrnu eelā 13

Otrā Rigas Krahj-Nisd. Sabeedr.

peenem nogulbijumus un isfneedi asdewumus, faktu darba beenu no plift. 10—2, un wehl **pa festdeenas wafareem** no pulst. 7—8, lai to daritu peezjamu ari teem, turi par beenu newaligi, Dsolina fanga muhra namā, **Dfirnawu eelā Nr. 88,** tuwu pee Terbatas eelas.

Sabeedriba maksa par **nogulbijumeem 5%—6%** un nem par **aifdewumeem** pret wehtrispapireem, obligasijam un fihlam, ka ari pret galweneekeem no 7—9% gada.

- 1) Schai Sabeedriba parahdu ruffi un wifl nogulbijumi ir fwaabadi no trona nodofteem.
- 2) Par galweneekeem war buht ari nebeedri.
- 3) Nogulbijumus peenem tiffab no beedreem, ka ari no nebeedreem.
- 4) Droschibas kapitals 31. julija bija 195,515 rbf. 73 kap. 1043 **Walde.**

Janna laukfaimneezibas grahmata.

Mahfjligi mehflidahrifkopibā

no profesora **Dr. Paula Wagnera**

nupat tifa gatawa un dabujama latrā leelalā grahmatu pahrdotawā.

Maksa 40 kap.

No interejantā fatura lai minam tiffai schahdas nobalas: Gewads. No lahdam weelam pahrtteek augš un ar lahdeem tas mehflajams? Kahi mehflidahrifkopiba wisfwarigafee? Kachai jabuht semei? Waj mahfjligee mehflidaugeem war buht ari fahitigi? Speziala ramahziba par mahfjligu mehflidurazionalu leetofschanu u. t. t.

Ernsts Plates,

Rigā, pee Petera basnijas un Stahrnu eelā 13.

Manā

wahrifschanas un faimneezibas skolā

preefch faimneezem un lehficham, fahfsees 10. septembri 1902. g. 8 mehneschu turis 35 rbf. Programa: Galas iadalifschana, galas daku nosaufschana un illetofchana, ka ari wifu pahrtifas weelu jagatawofschana. Ehdeenu jagatawofschana, wahrifschana, cewahrifschana. Zepeschu un mailles zepichana iteenifschigā, pilfomu un augstmanu sehkos. Daichadas mailles, leelu un maju tuhtu, wihragu un pafetu zepichana. Defu tashifschana, galas fahfifschana, leepju wahrifschana u. t. t., u. t. t. Tahlafi zepeschu jagreechana, daichdashadu ehdeenu igreinochana, galas klahifschana un detorechana, ehdeenu sarafstu fahfahdichana u. t. t., u. t. t.

J. Runge, 1486/7

Rigā, Gertrudes eelā Nr. 6.

Nepeezeeschama

rofas grahmata

Katram kapteinim, rehderim, eksporterim un importerim sem nosantuma

Kugeneeka wadons.

Isdots no walstspadomneela **J. Breifsch.**

Grahmatas zena 2 rubli.

Ernsta Plates

grahmatu drukatawā, Rigā, pee Petera basnijas un grahmatu pahrdotawā Stahrnu eelā Nr. 13.

Balkin & Co. Rigā,

Karla eelā Nr. 13,

pretim Zeligawas-Tuluma woffalin

Maschinu fiksnuas

wislakafi ceperamas pee numš.

Spezialitate: Pret uhdeni un slapjumu iskurigas

ahdas fikfnuas,

turas no dandjam leelam fabrikam atfistas par wislakafam maschinas fikfnuam.

Zenas wislehtakas.

Wifas laufaimneezibas un moderneezibas maschinas.

Manā grahmatu drukatawā nupat isnahja un dabujams

Grafs

Monte

Kristo.

Romans diwās dalās no **Aleksandra Dimā (Dumas, tehwa).**

3f Franfichu walodas tulkote.

Pirmā dala.

Maksa 80 kap.

Ernsts Plates,

Rigā, pee Petera basnijas un Stahrnu eelā Nr. 13.

Sudraba medalis 1901. g.

Rigas Jubilejas isfahde 1901. g.

J. Rudowitza M 2064

firgleetu tirgotawa,

Rigā, Wehwern eelā Nr. 14

Peelā iswehle: Kreewa, anglu un wahju pahuhgi, krahjumā un uf pafellefcham. Gatawi fuffcheru uwalft. Defi firgleetu un segleeetu peederumi. Pascha darbniza Stabu eelā Nr. 87, (Stabu un Awotu eelu fuftri.

Wehl neweena schujama maschina

naw til ahtri peekrischanu eemantofjele tiffab pee pirzejeem la pahrbewejeem, ka zaur sawu weentahrfichu mechanifsmu eeseentās

Original, Victoria

schujamas maschinas,

turas naw libdfigas ne Singera ne ar jitu fihemu schujamam maschinam. Wini iskurigo un weentahrfichā konstrukcija atfista wifur par labato.

Dabujamas pee generalpilawarneesta

M. Ruttakas,

schujamo, adamo maschinu un welosipedu magafina Rigā, Wehwern eelā Nr. 30.

Gewehrojams pirzejeem: Katrai ihstai Original, Victoria schujamai maschinai atrodas af rofas bei nosantuma Original, Victoria ari wehl **M 3.** M 186/8

Deenefta lihgumi

peh; **Widsemes semneeku likumeem.**

Rokas grahmatina faimneekeem un deenetajeeem.

Sastahdita no otrās Rigas Semneeku Wiroteefas preefchsehdetaja **Peterjena.**

Sastahditajs ar pilnu teefiju grahmatas preefchwahrdos fapzitu fala:

Privottefibu likumi, turi schimdrificham noderigi preefch semneeku teefam naw fapofoti meentopus un tadehli winu u-mellefchana, tad to wajaga jawenota ar grubitbam. Ja jau fcho truhfumu jo fupri jabuht teefnechi un ftrifhwerti, tad jo leelalā mehrlā no ta zeech litumifitu teefibu wefleofofchi primat laubis.

Schahda likumu nefinafchana, furu faumi padoma deweji toti beehit illeeto sawā labā, nomet dandjus pawifam nezela un fagahda ne majumu firdsehfu un faubejumu. — Semneeku jawfawereja fatariba toti leela nofihme peefchirama deenella nolihgumeem un fihmejotees uf pehdejeem fchi grahmata newehris fatru neslahdābu.

Safariba, lahda war buht fapz deenella dewejeem un fahpotajeeem fihlta 35 jautajumos, uf fureem atbildes dod grahmata cewetofu paragrafi, zaur teem fahs deenella dewejs un fahpotajs warēs fmelees bei leelam grubitbam fahdra eeflatu un zaur winu eeguht sawā labā dandj wairaf, neta pehrot par dahrgu naudn neprafchu padoma deweju peepahfifibu.

Grahmatina maksa titai 20 kap., pa pastu peesuhot 22 kap. (apbrofchinata 20 kap.)

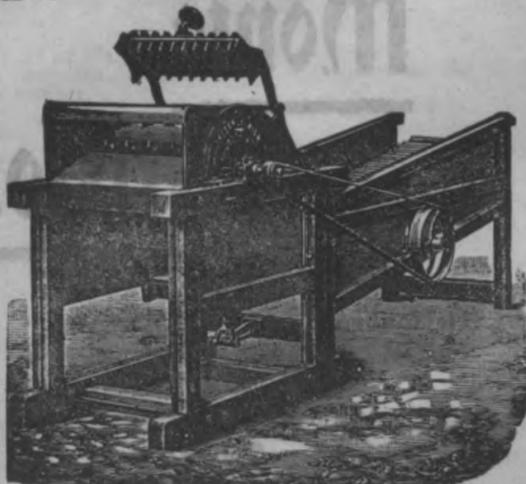
Ernsta Plates drukatawā,

Rigā, pee Petera basnijas un grahmatu pahrdotawa, Stahrnu eelā Nr. 13.

Ed. Zehders, Rigā.

Semkopības mašīnu un lauksaimniecības rīkstu kraļjums.
Karla eelā Nr. 11, pretim Lufuma-Zelgavas dfeļģelam,
peedahwā

Kulmašinas,

ar rotu dženamas un tahdas, ar gepeli dženama⁴ preefš 2, 4, 6
3 un wairat firgeem ar turklaht peederigeem gepheleem, wifas
mašinas pehž jaunatās un labatās konstružijas is wistabafā materiala,
wifū uš galwofšhannu.

Tahlaht: wifadus arklus, sehllas aparatus, eješčas, sehļamas
mašinas, seena grahbeļlus, labības tihramas mašinas
hefšelu mašinas, peena separatorus u. t. t.

Lokomobiles un twaika kulmašinas,
jaunatās konstružijas,
no angļu fabrifas Rich. Garret u. Sons, no 3, 4, 5, 6, 8 un
10 firgu spēheem.

**Āunakos un wistabakos
peena separatorus**

„Planet“ III „Zenith“.

Webstulu adrese: Ed. Zehder Rigā. 1022/3

M. P. Silleneeks,

angļu magafina, Rigā,
Terbatas eelā Nr. 7.

peedahwa wistehlaht: wifina katlas un blodas preefš saftes
cewahriššanas, swarus un desmerno preefš firgu un
mahfšaimniecības wajadābām, petrolejas sehšus, teh-
mašinas, dfeļģe gultas, madratschus, wifus sehka pee-
dermūs, wifus amatniecības rihšus, buhwapalumus u. t. t.

Speziāla mufikas instrumentu magafina

labafās fortes

Wifoles, par 2, 4, 6, 8, 10,
12, 15, 20, 25, 30, 40, 50,
60, 75, 100 rbf. un dahrgaf.

Gitares, par 3 un 5 rbf. ar
mechanifu preefš tihřkano-
ščanas par 6, 7, 10, 15, 20,
25, 30 rbf. un dahrgaf.

Mandolinas ar mechanifu preefš tihř-
kanoščanas par 4, 5, 6, 7, 8, 10,
12, 15, 22, 30, 50, 75, 100, 125 rbf.

Korneti, ahřsemju darbš, par 15, 18,
22, 25, 30 rbf. no flawenas Parfies
fabrifas Courtois, par 90, 150 un
250 rbf., pašča fabrifas par 22, 40,
50, 60, 75 un 100 rbf.

Fleites par 2, 4, 6, 8, 12, 18, 25, 35,
40, 50, pašča fabrifas par 45, 60,
75, 85, 90, 120, 160 un 250 rbf.

Balalaitas no 2 lihđš 60 rbf.

Afordu žiteres par 3, 4, 50,
5, 50, 6, 7, 7, 50, 8, 10, 12,
14, 16, 18, 22, 25, 35 un
45 rbf.

Prima žiteres par 8, 12, 15,
20, 30, 40, 60, 80, 100 rbf.
un dahrgaf.

Končerta žiteres par 8, 10,
15, 25, 40, 60, 80, un 100 rbf.

Eleģijas žiteres par 15, 25,
40, 60, 80 un 100 rbf.

Kollu žiteres par 40 rbf. un
dahrgaf.

Ložinu žiteres par 8, 10 u. 20 r.

Reparaturu darbniža.

Mechaniki mufikas instrumenti,
turi spēhē kad naidu eemet, noderigi beedribām un meefšnijām.
Labafās waljetas un uš galwofšhannu tihras stanas
romeeschu stihgas.

Gramofoni un fonografi.
Harmoniji leelā iswehlē.

D. Makowsky,
Rigā, Kauf-eelā Nr. 10,
Wina Keisarishās Majestates
galma liferanta mufikas instru-
mentu fabrifanta Jul. Geinr.
Zimmermana weetneeks
Leipziā, Londonā, Sw. Peterburgā, Maskawā.

Pianinos

Fligeli,
Harmoniji,

wifū stihgu, fitamo, puhščamo un mefanifku
instrumentu leelafais kraļjums.

Paščha reparaturu darbniža.

Mufika.

Karl Oberg.

Rigā, Wehweru eelā Nr. 12.

Labafā un lehtafā eepirščanas weeta preefš
wifsem instrumenteem.

Jaunā! Piano-harmoniji. Jaunā!

modernos isgrefnojumos, pilnigi
pehž šila.
Lehtakās ženas.
Jaunatās konstružijas. Grefni pagatawoti.
Loti ženas wehrtigi.
Amerikas sistema ar patenteteem pahřlabojumeem.
Patihlamās stanas.
Leelā iswehlē

Jaunā! Piano-harmoniji. Jaunā!

A. Grass,

Seltina dšrnawās,
šaur Alufni.

Basinoju, ka pee manis lairā lairā dabujamas par wistehlatām ženam, jaunatās konstružijas
wehtijamas mašinas

wifados seelumos, tā ari

tihřkulamas mašinas,

parlabotas konstružijas, dardinajamas ar firgeem jeb wehja waj uhdens turbinām, tā ari

wifadas mašīnu dalas,

gatawas jeb ari uš wistehlejumu. Manas darbnižas mašinas ari dabujamas Stamerenā, pee firgotaja
S. Ginzberg kungā.

Augstseeniā **A. Grass,**
Seltina dšrnawās, šaur Alufni.

M 1190

Tirgotajiem, semkopjiem un amatneefseem
peedahwaju leelā iswehlē: M 2469

Ahdas, sirgleetas un wilnu,
weenigi labu un teizamu prezī par wistehlatām ženam.

Augstseeniā **J. Brandt,**
Rigā, Suworowa eelā Nr. 20,
agratā Lapšinas eebraufšanas weeta, Buřlewitščha mahjā.

Stolam fahłotees peedahwaju schahdas manā
apghadibā iswahłuščas stolas grahmatas:

**J. Григорьевъ. Элементарный курсъ
Географіи Россіи.** Matšja eefseta 36 lap.

**B. Вертеръ. Краткій курсъ геометріи
и собраніе геометрическихъ задачъ.**
Matšja eefseti 50 lap.

Г. Семеновъ. „Родные звуки“. Сборникъ рус-
скихъ гимновъ и народныхъ пѣсень для начальныхъ училищъ. Matšja eefseta 36 l.

Г. Семеновъ. „Родные звуки“ ar weelifamū:
laizigās dfeefšmas tautas stolum. Matšja eefseta 46 lap.

Г. Семеновъ. „Родные звуки“ cъ приложениемъ:
Koraalid ja Cefiti
rahwalaulud. Matšja 46 lap.

W. Waltera Skolas katišmis. Matšja eefsetš
30 lap.

K. Brandta Dšhwibas željch. Matšja eefsetš 30 l.

**K. Brandta Behrnu upuri, jeb dšeesmu
grahmata skolam.** Matšja eefseta 20 lap.

tā ari žensuras, skolas nandas kwihtes,
Годовой отчетъ, Свѣдѣнія, skolas deenas
grahmatas u. t. t.

Ernstis Plates,
Rigā, pee Petera basnižas un Skahru eelā Nr. 13.

Jaunā! Piano-harmoniji. Jaunā!

modernos isgrefnojumos, pilnigi
pehž šila.
Lehtakās ženas.
Jaunatās konstružijas. Grefni pagatawoti.
Loti ženas wehrtigi.
Amerikas sistema ar patenteteem pahřlabojumeem.
Patihlamās stanas.
Leelā iswehlē

Jaunā! Piano-harmoniji. Jaunā!

Lehtafā un labafā rolas kula mā maščina

ar dženamām šifšnam.
„Thuringia“.

pateefi dandš labafa
nefā ar šobu rateem
Matšja M 1523
tikai 75 rbf.

Hugo Herm. Meyer,
Rigā,
Teatra bulwari Nr. 3.
eepretim leelajam Wahju
teatrim.

Jaunā! Piano-harmoniji. Jaunā!

modernos isgrefnojumos, pilnigi
pehž šila.
Lehtakās ženas.
Jaunatās konstružijas. Grefni pagatawoti.
Loti ženas wehrtigi.
Amerikas sistema ar patenteteem pahřlabojumeem.
Patihlamās stanas.
Leelā iswehlē

Jaunā! Piano-harmoniji. Jaunā!

modernos isgrefnojumos, pilnigi
pehž šila.
Lehtakās ženas.
Jaunatās konstružijas. Grefni pagatawoti.
Loti ženas wehrtigi.
Amerikas sistema ar patenteteem pahřlabojumeem.
Patihlamās stanas.
Leelā iswehlē

Jaunā! Piano-harmoniji. Jaunā!

modernos isgrefnojumos, pilnigi
pehž šila.
Lehtakās ženas.
Jaunatās konstružijas. Grefni pagatawoti.
Loti ženas wehrtigi.
Amerikas sistema ar patenteteem pahřlabojumeem.
Patihlamās stanas.
Leelā iswehlē

Jaunā! Piano-harmoniji. Jaunā!

modernos isgrefnojumos, pilnigi
pehž šila.
Lehtakās ženas.
Jaunatās konstružijas. Grefni pagatawoti.
Loti ženas wehrtigi.
Amerikas sistema ar patenteteem pahřlabojumeem.
Patihlamās stanas.
Leelā iswehlē

Jaunā! Piano-harmoniji. Jaunā!

modernos isgrefnojumos, pilnigi
pehž šila.
Lehtakās ženas.
Jaunatās konstružijas. Grefni pagatawoti.
Loti ženas wehrtigi.
Amerikas sistema ar patenteteem pahřlabojumeem.
Patihlamās stanas.
Leelā iswehlē

Jaunā! Piano-harmoniji. Jaunā!

modernos isgrefnojumos, pilnigi
pehž šila.
Lehtakās ženas.
Jaunatās konstružijas. Grefni pagatawoti.
Loti ženas wehrtigi.
Amerikas sistema ar patenteteem pahřlabojumeem.
Patihlamās stanas.
Leelā iswehlē

Jaunā! Piano-harmoniji. Jaunā!

modernos isgrefnojumos, pilnigi
pehž šila.
Lehtakās ženas.
Jaunatās konstružijas. Grefni pagatawoti.
Loti ženas wehrtigi.
Amerikas sistema ar patenteteem pahřlabojumeem.
Patihlamās stanas.
Leelā iswehlē

Jaunā! Piano-harmoniji. Jaunā!

modernos isgrefnojumos, pilnigi
pehž šila.
Lehtakās ženas.
Jaunatās konstružijas. Grefni pagatawoti.
Loti ženas wehrtigi.
Amerikas sistema ar patenteteem pahřlabojumeem.
Patihlamās stanas.
Leelā iswehlē

Jaunā! Piano-harmoniji. Jaunā!

modernos isgrefnojumos, pilnigi
pehž šila.
Lehtakās ženas.
Jaunatās konstružijas. Grefni pagatawoti.
Loti ženas wehrtigi.
Amerikas sistema ar patenteteem pahřlabojumeem.
Patihlamās stanas.
Leelā iswehlē

Jaunā! Piano-harmoniji. Jaunā!

modernos isgrefnojumos, pilnigi
pehž šila.
Lehtakās ženas.
Jaunatās konstružijas. Grefni pagatawoti.
Loti ženas wehrtigi.
Amerikas sistema ar patenteteem pahřlabojumeem.
Patihlamās stanas.
Leelā iswehlē

Jaunā! Piano-harmoniji. Jaunā!

modernos isgrefnojumos, pilnigi
pehž šila.
Lehtakās ženas.
Jaunatās konstružijas. Grefni pagatawoti.
Loti ženas wehrtigi.
Amerikas sistema ar patenteteem pahřlabojumeem.
Patihlamās stanas.
Leelā iswehlē

Jaunā! Piano-harmoniji. Jaunā!

modernos isgrefnojumos, pilnigi
pehž šila.
Lehtakās ženas.
Jaunatās konstružijas. Grefni pagatawoti.
Loti ženas wehrtigi.
Amerikas sistema ar patenteteem pahřlabojumeem.
Patihlamās stanas.
Leelā iswehlē

Jaunā! Piano-harmoniji. Jaunā!

modernos isgrefnojumos, pilnigi
pehž šila.
Lehtakās ženas.
Jaunatās konstružijas. Grefni pagatawoti.
Loti ženas wehrtigi.
Amerikas sistema ar patenteteem pahřlabojumeem.
Patihlamās stanas.
Leelā iswehlē

Jaunā! Piano-harmoniji. Jaunā!

modernos isgrefnojumos, pilnigi
pehž šila.
Lehtakās ženas.
Jaunatās konstružijas. Grefni pagatawoti.
Loti ženas wehrtigi.
Amerikas sistema ar patenteteem pahřlabojumeem.
Patihlamās stanas.
Leelā iswehlē

Jaunā! Piano-harmoniji. Jaunā!

modernos isgrefnojumos, pilnigi
pehž šila.
Lehtakās ženas.
Jaunatās konstružijas. Grefni pagatawoti.
Loti ženas wehrtigi.
Amerikas sistema ar patenteteem pahřlabojumeem.
Patihlamās stanas.
Leelā iswehlē

Jaunā! Piano-harmoniji. Jaunā!

modernos isgrefnojumos, pilnigi
pehž šila.
Lehtakās ženas.
Jaunatās konstružijas. Grefni pagatawoti.
Loti ženas wehrtigi.
Amerikas sistema ar patenteteem pahřlabojumeem.
Patihlamās stanas.
Leelā iswehlē

Jaunā! Piano-harmoniji. Jaunā!

modernos isgrefnojumos, pilnigi
pehž šila.
Lehtakās ženas.
Jaunatās konstružijas. Grefni pagatawoti.
Loti ženas wehrtigi.
Amerikas sistema ar patenteteem pahřlabojumeem.
Patihlamās stanas.
Leelā iswehlē

Jaunā! Piano-harmoniji. Jaunā!

modernos isgrefnojumos, pilnigi
pehž šila.
Lehtakās ženas.
Jaunatās konstružijas. Grefni pagatawoti.
Loti ženas wehrtigi.
Amerikas sistema ar patenteteem pahřlabojumeem.
Patihlamās stanas.
Leelā iswehlē

Jaunā! Piano-harmoniji. Jaunā!

modernos isgrefnojumos, pilnigi
pehž šila.
Lehtakās ženas.
Jaunatās konstružijas. Grefni pagatawoti.
Loti ženas wehrtigi.
Amerikas sistema ar patenteteem pahřlabojumeem.
Patihlamās stanas.
Leelā iswehlē

Jaunā! Piano-harmoniji. Jaunā!

modernos isgrefnojumos, pilnigi
pehž šila.
Lehtakās ženas.
Jaunatās konstružijas. Grefni pagatawoti.
Loti ženas wehrtigi.
Amerikas sistema ar patenteteem pahřlabojumeem.
Patihlamās stanas.
Leelā iswehlē

Jaunā! Piano-harmoniji. Jaunā!